

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (tizedik tanács)

2017. január 12.*

„Fellebbezés — Kartellek — A takarmányozási foszfátok európai piaca — Az értékesítési kvóták elosztása, az árak és az értékesítési feltételek összehangolása, valamint érzékeny kereskedelmi információk cseréje — A fellebbezőknek a vitarendezési eljárásból való kilépése — Korlátlan felülvizsgálati jogkör — Bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód védelme — Az eljárás észszerű időtartama”

A C-411/15. P. sz. ügyben,

a **Timab Industries** (székhelye: Dinard [Franciaország], képviseli: N. Lenoir avocate, a Párizsi Ügyvédi Kamara tagja),

a **Cie financière et de participations Roullier (CFPR)** (székhelye: Saint-Malo [Franciaország], képviseli: N. Lenoir avocate, a Párizsi Ügyvédi Kamara tagja)

fellebbezőknek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2015. július 27-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselek: C. Giolito és B. Mongin, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: N. Coutrelis avocate, a Párizsi Ügyvédi Kamara tagja, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: M. Berger tanácselnök (előadó), E. Levits és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2016. július 28-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: francia.

Ítéletet

- 1 Fellebbezésükben a fellebbezők, a Timab Industries (a továbbiakban: Timab) és a Cie financière et de participations Roullier (CFPR) elsődlegesen azt kérik, hogy a Bíróság helyezze hatályon kívül az Európai Unió Törvényszéke 2015. május 20-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítéletét (T-456/10, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2015:296), amelyben a Törvényszék elutasította az [EUMSZ] 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke szerinti eljárásban (COMP/38866 – „takarmányozási foszfátok”-ügy) 2010. július 20-án hozott C(2010) 5001 végleges bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítése iránti keresetüket, továbbá hogy a Bíróság az ügyet a fellebbezőkkel szemben kiszabott bírság összegének megfelelő csökkentése érdekében utalja vissza a Törvényszékhez. Másodlagosan annak megállapítását kérik, hogy a Törvényszék a bírósági eljárás észszerűtlen időtartama miatt megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogukat.

Jogi háttér

Az 1/2003/EK rendelet

- 2 Az [EUMSZ 101. cikkben] és [az EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 205. o.) 7. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Ha panasz vagy saját kezdeményezése alapján eljáró Bizottság megállapítja [az EUMSZ 101. cikk] vagy [az EUMSZ 102. cikk] megsértését, határozatban felszólíthatja az érintett vállalkozásokat és vállalkozások társulásait, hogy fejezzék be a jogsértést. E célból az elkövetett jogsértéssel arányos, a jogsértés tényleges megszüntetéséhez szükséges mértékű, magatartásra vonatkozó vagy szerkezeti jogorvoslati intézkedéseket tehet. [...]”

- 3 E rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében:

„(2) A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

a) megsértik a[z] [EUMSZ 101. cikket] vagy [az] [EUMSZ 102.] cikk[e]t; [...]

[...]

A jogsértésben részt vevő vállalkozások és vállalkozások társulásai tekintetében a bírság egyenként nem haladhatja meg az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át.

[...]

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

A 773/2004/EK rendelet

- 4 A 773/2004/EK rendelet kartellügyekben folytatott vitarendezési eljárásokkal kapcsolatos módosításáról szóló, 2008. június 30-i 622/2008/EK bizottsági rendelet (HL 2008. L 171., 3. o.) elfogadásával a 2008. év során bevezették a vitarendezési eljárást. E rendelet alkalmazásának részletes szabályait a Bizottság az 1/2003/EK tanácsi rendelet 7. és 23. cikke szerint kartellügyekben hozott határozatok elfogadása érdekében folytatott vitarendezési eljárások lefolytatásáról szóló, 2008. július 2-i közleményben (HL 2008. C 167., 1. o.; a továbbiakban: vitarendezésről szóló közlemény) pontosította.

- 5 A 622/2008 rendelettel módosított, a Bizottság által [az EUMSZ 101. cikk] és [az EUMSZ 102. cikk] alapján folytatott eljárásokról szóló, 2004. április 7-i 773/2004/EK bizottsági rendelet (HL 2004. L 123., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 81. o.; a továbbiakban: 773/2004 rendelet) a „Vitarendezési eljárás kartellügyekben” című 10a. cikkében így rendelkezik:

„(1) Az [1/2003] rendelet 11. cikkének (6) bekezdése szerinti eljárás megindítását követően a Bizottság határidőt állapíthat meg, amelyen belül a felek írásban nyilatkozhatnak, hogy készek egy esetleges vitarendezési beadvány benyújtása céljából vitarendezési megbeszéléseken részt venni. Az említett határidő lejárta után beérkezett válaszokat a Bizottság nem köteles figyelembe venni.

[...]

(2) A vitarendezési megbeszéléseken részt vevő feleket a Bizottság tájékoztathatja a következőkről:

- a) a velük szemben felhozni kívánt kifogások;
- b) a tervezett kifogások megállapításához felhasznált bizonyítékok;
- c) az ügy aktájában az adott pillanatban szereplő bármely meghatározott, hozzáférhető dokumentum nem bizalmas változata, amennyiben a fél kérése indokolható azzal, hogy a fél e dokumentumok segítségével tudja kialakítani álláspontját a kartell működésének egy bizonyos időszaka vagy bármely más meghatározott szempontja tekintetében; valamint
- d) a lehetséges bírságok mértéke.

[...]

Amennyiben a vitarendezési megbeszélések folytatódnak, a Bizottság határidőt állapíthat meg, amelyen belül a felek – a vitarendezési megbeszélések eredményeit tükröző, valamint [az EUMSZ 101. cikk] szerinti jogsértésben való részvételüket és az ezzel kapcsolatos felelősségüket elismerő vitarendezési beadvány benyújtásával – elkötelezhetik magukat a vitarendezési eljárás követése mellett. Mielőtt a Bizottság a vitarendezési beadványok benyújtására határidőt állapít meg, az érintett feleknek jogukban áll, hogy kérésükre megfelelő időben közöljék velük a 10a. cikk (2) bekezdésének első albekezdésében említett információkat. Az említett határidő lejárta után beérkezett vitarendezési beadványokat a Bizottság nem köteles figyelembe venni.

(3) Amennyiben a felek számára megküldött kifogásközlés tükrözi az általuk benyújtott vitarendezési beadványok tartalmát, a kifogásközlésre az érintett felek által, a Bizottság által megállapított határidőn belül adott írásos válaszban meg kell erősíteniük, hogy a nekik címzett kifogásközlés tükrözi a vitarendezési beadványukban foglaltakat. A Bizottság ezt követően – és az 1/2003 rendelet 14. cikke szerint a versenykorlátozó magatartásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottsággal folytatott konzultáció után – elfogadhatja az 1/2003 rendelet 7. és 23. cikke szerinti határozatot.

(4) Amennyiben a Bizottság úgy találja, hogy az eljárás hatékonysága nem javul, az eljárás során bármikor határozhat úgy, hogy a vitarendezési megbeszéléseket egy konkrét ügyben – akár az ügy egésze, akár csak egy, vagy néhány fél tekintetében – beszünteti.”

A vitarendezésről szóló közlemény

6 A vitarendezésről szóló közlemény 1. pontja értelmében:

„E közlemény az [EUMSZ 101. cikknek] a kartellügyekre történő alkalmazása céljából indított eljárások lefolytatása során való együttműködés jutalmazásának keretét állapítja meg. [...] A közleményben tárgyalt együttműködés nem azonos a bizottsági vizsgálat megindítását vagy előmozdítását célzó önkéntes bizonyítékszolgáltatással, amelyet a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény [...] szabályoz. Amennyiben a vállalkozások által felajánlott együttműködés mindkét bizottsági közleménynek megfelel, ennek megfelelően halmozottan is jutalmazható.”

7 Az említett közleménynek „Az eljárás megindítása és a vitarendezéssel kapcsolatos felderítő lépések” című 2.1. szakasza a 11. pontjában így rendelkezik:

„Amennyiben a Bizottság megfelelőnek ítéli, hogy felmérje a felek vitarendezési megbeszéléseken való részvételi szándékát, a [773/2004] rendelet 10a. cikkének (1) bekezdése és 17. cikkének (3) bekezdése értelmében legalább kéthetes határidőt állapít meg, amelyen belül az ugyanazon eljárásban részt vevő feleknek írásban kell nyilatkozniuk, tervezik-e részvételüket a vitarendezési megbeszéléseken azzal a céllal, hogy esetleg egy későbbi időpontban vitarendezési beadványt nyújtsanak be. Ez az írásos nyilatkozat nem jelenti azt, hogy a felek elismernék, hogy jogsértésben vettek részt, illetve hogy felelősek jogsértésért.”

8 A vitarendezésről szóló közleménynek „A vitarendezési eljárás kezdete: a vitarendezési megbeszélések” című 2.2. szakaszában szereplő 15–17. és 19. pontja így rendelkezik:

„15. A Bizottság fenntartja magának a mérlegelési jogkört, hogy minden egyes vállalkozás esetében határozzon a kétoldalú vitarendezési megbeszélések megfelelőségéről és üteméről. A [773/2004] rendelet 10a. cikkének (2) bekezdésével összhangban ez magában foglalja a kétoldalú vitarendezési megbeszélések rendjének és sorrendjének, valamint az információk – köztük a bizottsági iratokban a felhozni kívánt kifogások és a lehetséges bírságok megállapításához felhasznált bizonyítékok – közzlése időzítésének a vitarendezési eljárásban elért általános előrehaladás figyelembevételével történő meghatározását is. Az információkat a vitarendezési megbeszélések lefolyásának függvényében időben közlik.

16. A vitarendezési megbeszélések során az információknak a [773/2004] rendelet 10a. cikkének (2) bekezdése [...] szerinti ilyen korai időpontban történő közzlése lehetővé teszi a felek számára, hogy értesüljenek az addig figyelembe vett alapvető elemekről, például az állítólagos tényekről, e tények minősítéséről, az állítólagos kartell súlyosságáról és időtartamáról, a felelősség megállapításáról, a bírságok várható mértékéről, valamint a lehetséges kifogások megállapításához felhasznált bizonyítékokról. Ezáltal a feleknek valóban módjuk nyílik arra, hogy kifejtsek álláspontjukat az ellenük felhozott lehetséges kifogásokkal kapcsolatban, valamint tájékozott döntést tudnak hozni arról, hogy a vitarendezéses utat válasszák-e. [...]

17. Amikor a vitarendezési megbeszéléseken elért előrehaladás oda vezet, hogy a lehetséges kifogások körét és a Bizottság által valószínűleg kiszabandó bírságok megközelítőleges mértékét illetően sikerül egyetértésre jutni, és a Bizottság arra az előzetes álláspontra jut, hogy az általános előrehaladás fényében van kilátás az eljárás hatékonyságának javítására, a Bizottság a vállalkozások számára egy legalább 15 munkanapos végleges határidőt biztosíthat, hogy [...] benyújthassák végleges vitarendezési beadványukat.

[...]

19. Amennyiben az érintett felek nem nyújtanak be vitarendezési beadványt, a végleges bizottsági határozathoz vezető eljárást esetükben nem a vitarendezési eljárást szabályozó rendelkezések, hanem [az] [...] általános [...] rendelkezése[k] alapján folytatják.”
- 9 A vitarendezésről szóló közleménynek „A vitarendezési megbeszélések” című 2.3. szakasza a 20. pontjában akként rendelkezik, hogy a vitarendezési eljárást választó feleknek vitarendezésre irányuló hivatalos kérelmet kell benyújtaniuk vitarendezési beadvány formájában. E beadványban szerepelnie kell többek között annak, hogy a felek világosan és egyértelműen elismerik a jogsértésért való felelősségüket, valamint megerősítik, hogy nem tervezik, hogy hozzáférést kérjenek az ügyirathoz, illetve hogy szóbeli meghallgatás keretében újra meghallgassák őket, kivéve ha a Bizottság kifogásközlése és határozata nem tükrözné a vitarendezési beadványukban foglaltakat.
- 10 A vitarendezésről szóló közleménynek szintén az említett 2.3. szakaszában szereplő 21. pontja szerint:
- „A felek által a vitarendezésre tekintettel tett elismerő és megerősítő nyilatkozatok kifejezik a felek elkötelezettségét amellett, hogy a vitarendezési eljárást követően együttműködnek az ügy gyorsított ütemben történő rendezésében. Ezeknek az elismerő és megerősítő nyilatkozatoknak azonban feltétele, hogy a Bizottság elfogadja a vitarendezési kérelmüket, ideértve a bírság előrelátható maximális összegét is.”
- 11 E közlemény „Kifogásközlés és válasz” című 2.4. szakasza a 23., 24. és 26. pontjában így rendelkezik:
- „23. A [773/2004] rendelet 10. cikkének (1) bekezdése szerint a végleges határozat elfogadása előtti előkészítő lépésként írásbeli kifogásközlést [kell] küldeni minden olyan félnek, akivel szemben kifogások merültek fel. A Bizottság tehát a vitarendezési eljárásban is kiad kifogásközlést.
24. Annak érdekében, hogy a felek valóban gyakorolhassák a védelemhez való jogukat, a Bizottságnak meg kell hallgatnia a felek álláspontját az ellenük felhozott kifogásokkal és az azokat alátámasztó bizonyítékokkal kapcsolatban, mielőtt végleges határozatot hozna, és – adott esetben – előzetes elemzésének módosításával figyelembe kell vennie azokat. A Bizottságnak lehetőséget kell biztosítani, hogy ne csak elfogadhassa vagy elutasíthassa a feleknek a közigazgatási eljárás során kifejtett vonatkozó érveit, hanem az általuk előadott kérdésekben saját elemzéseket is végezhesen annak érdekében, hogy a megalapozatlannak bizonyuló kifogásokat elvethesse, illetve hogy mind a tényeket illetően, mind jogi szempontból kiegészíthesse és újraértékelje a fenntartott kifogásokkal kapcsolatos saját érveit.
- [...]
26. Amennyiben a kifogásközlés tükrözi a felek vitarendezési beadványát, az érintett feleknek – a Bizottság által [...] megállapított [...] határidőn belül – válaszolniuk kell annak (egyértelmű) megerősítésével, hogy a kifogásközlés megfelel az általuk benyújtott vitarendezési beadvány tartalmának, és hogy ezért továbbra is elkötelezettek a vitarendezési eljárás folytatása mellett. [...]”
- 12 A vitarendezésről szóló közleménynek „A bizottsági határozat és a vitarendezés jutalmazása” című 2.5. szakasza a 28., 30., 32. és 33. pontjában így rendelkezik:
- „28. Miután a felek a kifogásközlésre adott válaszukban megerősítik elkötelezettségüket a vitarendezés mellett, a [773/2004] rendelet lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy [...] további eljárás lépés nélkül elfogadja az [1/2003] rendelet 7. és/vagy 23. cikke alapján hozott végleges határozatot. Ez különösen azt jelenti, hogy a felek [...] nem kérhetnek szóbeli meghallgatást vagy az iratokhoz való hozzáférést azt követően, hogy a kifogásközlés tükrözte a vitarendezési beadványukban foglaltakat.

[...]

30. A bíróság végleges összegét egy adott ügyben az a bizottsági határozat állapítja meg, amely az [1/2003] rendelet 7. cikke szerint a jogsértést, illetve 23. szerint a bírságot megállapítja.

[...]

32. Amennyiben a Bizottság úgy dönt, hogy e közlemény keretében a vitarendezésért megjutalmazza valamelyik felet, a kiszabandó bírság összegét 10%-kal csökkenti, miután az [1/2003] rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatásra tekintettel alkalmazta a 10%-os felső határértéket. [...]

33. Ha a rendezett ügynek engedékenységi kérelmet benyújtók is részes felei, esetükben a vitarendezésért kapott bírságcsökkentés hozzáadódik az engedékenységi jutalom összegéhez.”

A 2006. évi iránymutatás

13 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; a továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) megállapítja azon bírság meghatározásának módszerét, amelyet a Bizottság a vállalkozásokkal és a vállalkozások társulásaival szemben akkor szab ki, ha azok szándékosan vagy gondatlanságból megsértik az EUMSZ 101. cikkben vagy az EUMSZ 102. cikkben foglalt rendelkezéseket.

14 2006.évi iránymutatás 10. és 11. pontja értelmében:

„10. Első lépésként a Bizottság meghatározza az alapösszeget az egyes vállalkozások vagy vállalkozások társulásai számára [...].

11. Második lépésként ezt az alapösszeget korrigálhatja: emeli vagy csökkenti [...].”

15 A 2006. évi iránymutatásnak „Az alapösszeg korrigálása” című 2. szakasza alatti 27. pontja így rendelkezik:

„A bírság meghatározása során a Bizottság figyelembe vehet olyan körülményeket, melyek [...] az alapösszeg emeléséhez vagy csökkentéséhez vezetnek. Ennek megállapításához a Bizottság a szóban forgó eset valamennyi releváns körülményét figyelembe vevő átfogó jellegű értékelést fog végezni.”

16 A 2006. évi iránymutatás „Enyhítő körülmények” című B. szakasza alatti 29. pontja így rendelkezik:

„A bírság alapösszege csökkenthető, ha a Bizottság enyhítő körülményeket állapít meg, mint például:

[...]

– amikor az érintett vállalkozás hatékonyan együttműködik a Bizottsággal az [e]ngedékenységi [k]özlemény hatályán, valamint a jog által előírt együttműködési kötelezettségein túl;

[...]”

Az engedékenységi közlemény

17 A kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közleménynek (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.; a továbbiakban: engedékenységi közlemény) „A bírság csökkentése” című B. szakasza alatti 20–23. pontja értelmében:

„20. Azok a vállalkozások, amelyek nem felelnek meg a fenti A. szakasz feltételeinek, jogosultak lehetnek annak a bírságnak a csökkentésére, amelyet egyébként kiszabtak volna.

21. Annak érdekében, hogy a csökkentésre jogosultságot szerezzen, a vállalkozásnak a Bizottság rendelkezésére kell bocsátania a feltehető jogsértésre vonatkozó olyan bizonyítékait, amelyek jelentős hozzáadott értéket képviselnek a Bizottságnak már rendelkezésére álló bizonyítékok értékéhez képest, és véget kell vetnie a feltehető jogsértésben való részvételének nem később, mint a bizonyíték benyújtása időpontjában.

22. A »hozzáadott érték« fogalma arra vonatkozik, hogy a benyújtott bizonyíték jellege és/vagy részletessége folytán mennyiben segíti a Bizottságot a kérdéses tényállás bizonyításában. Ennek mérlegelésében a Bizottság általában azokat az írásos bizonyítékokat, amelyek abból az időszakból származnak, mint a bizonyítandó tényállás, értékesebbnek tekinti, mint a később keletkezett bizonyítékokat. Ehhez hasonlóan a kérdéses tényállással kapcsolatos közvetlen bizonyítékokat általában nagyobb értékűnek tekinti, mint a közvetett vonatkozásúakat.

23. A Bizottság a közigazgatási eljárás végén elfogadott végső határozatban eldönti a következőket:

- a) a vállalkozás által szolgáltatott bizonyíték jelentős hozzáadott értéket képviselt-e az egyidejűleg a Bizottság rendelkezésére álló bizonyítékokhoz képest;
- b) a vállalkozásnak nyújtott csökkentés mértéke az egyébként kiszabható bírsághoz képest mekkora, a következők szerint:

- a 21. pontnak megfelelő első vállalkozás esetében: 30–50%-os csökkentés;
- a 21. pontnak megfelelő második vállalkozás esetében: 20–30%-os csökkentés;
- a 21. pontnak megfelelő további vállalkozások esetében: 20%-ig terjedő csökkentés.

Annak érdekében, hogy e tartományok mindegyikében meg tudja határozni a csökkentés mértékét, a Bizottság figyelembe veszi a 21. pont feltételeinek megfelelő bizonyíték benyújtásának időpontját és az általa képviselt hozzáadott érték mértékét. Figyelembe veheti még, hogy a benyújtás időpontját követően a vállalkozás milyen mértékben és mennyire folyamatosan működött együtt vele.

Továbbá, ha egy vállalkozás a Bizottság előtt korábban ismeretlen tényekre vonatkozóan szolgáltat bizonyítékot, amely közvetlenül összefügg a feltételezett kartell jelentőségével [helyesen: súlyával] vagy fennállása időtartamával, a Bizottság ezeket a tényezőket nem veszi figyelembe a bizonyítékot szolgáltató vállalkozásra kiszabott bírság megállapításakor.”

A jogvita előzményei

18 A jogvita előzményei és a vitatott határozat, ahogyan azok a megtámadott ítélet 1–28. pontjából kitűnnek, a következőképpen foglalhatók össze.

19 A Roullier-csoport – amelynek a CFPR a holdingtársasága – leányvállalata, a Timab vegyipari terméket, köztük takarmányozási foszfátokat gyárt és forgalmaz.

- 20 A Kemira-csoport volt az első, amely a bírság alól történő mentesítés iránti, az engedékenységi közlemény alapján 2003. november 28-án előterjesztett kérelemben a takarmányozási foszfátokkal kapcsolatos titkos kartellról tájékoztatta a Bizottságot. E kérelem az 1989 és 2003 közötti időszakra vonatkozott.
- 21 A Kemira-csoport által szolgáltatott információ lehetővé tette a Bizottság számára, hogy 2004. február 10-én és 11-én Franciaországban és Belgiumban helyszíni vizsgálatokat folytasson a takarmányozási foszfátok ágazatában működő bizonyos számú vállalkozás, így többek között a Timab helyiségeiben.
- 22 Ezt követően három további vállalkozás is kérelmeket terjesztett elő az iránt, hogy az engedékenységi közlemény alapján mentességben részesüljön a bírságok alól.
- 23 Így 2004. február 18-án a Tessengerlo Chemie NV terjesztett elő ilyen kérelmet, amely ezúttal lefedte a teljes jogsértési időszakot, vagyis az 1969-től 2004-ig terjedő időszakot.
- 24 2007. március 27-én a Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química SA és az anyavállalata, a José de Mello SGPS SA is kérelmet terjesztett elő az engedékenységi közlemény alapján.
- 25 2008. október 14-én a fellebbezők is engedékenységi kérelmet terjesztettek elő, amelyet 2009. október 28-án kiegészítettek.
- 26 A Bizottság a 2009. február 19-i levelekben tájékoztatta a kartellben részt vevő feleket, köztük a Timabot az 1/2003 rendelet III. fejezetén alapuló határozat elfogadására irányuló eljárás megindításáról, és kéthetes határidőt biztosított nekik arra, hogy írásban tudassák vele, hogy hajlandók-e részt venni a 773/2004 rendelet 10a. cikke szerinti vitarendezésre irányuló megbeszéléseken.
- 27 Miután több kétoldalú megbeszélésre került sor a Bizottság és az érintett vállalkozások, köztük a Timab között, amelyek során a Bizottság előadta a kifogások lényegét és bemutatta az azokat alátámasztó bizonyítékokat, a Bizottság rögzítette a várható bírságok tartományát. E becslést, vagyis a Timabnak az 1978. december 31-től 2004. február 10-ig tartó egységes és folyamatos jogsértésben való részvételéért kiszabandó bírságok 41 milliótól 44 millió euróig terjedő tartományát 2009. szeptember 16-án közölték a Timabbal.
- 28 Ezt követően a Bizottság határidőt állapított meg az érintett vállalkozásokkal, köztük a Timabbal szemben arra, hogy a 773/2004 rendelet 10a. cikke (2) bekezdésének megfelelően hivatalos vitarendezési beadványokat terjesszenek elő. A kartell valamennyi résztvevője az előírt határidőn belül előterjesztette vitarendezési beadványát, kivéve a fellebbezők, akik úgy döntöttek, hogy kilépnek a vitarendezési eljárásból.
- 29 2009. november 23-án a Bizottság összesen hat, egyrészt a fellebbezőknek, másrészt pedig a kartell vitarendezést elfogadó egyes résztvevőinek címzett kifogásközlést fogadott el.
- 30 Miután betekintettek az iratokba és 2010. február 2-án válaszoltak a kifogásközlésre, a fellebbezők meghallgatáson vettek részt, amelyre 2010. február 24-én került sor.
- 31 2010. július 20-án a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot, amelyben megállapította a takarmányozási foszfátok ágazatában az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikkének egységes és folyamatos megsértését. A Bizottság szerint ez az egységes és folyamatos jogsértés 1993. szeptember 16-tól 2004. február 10-ig zajlott, és a takarmányozási foszfátok európai piaca nagy részének – az értékesítési kvótáknak és az ügyfeleknek a kartell résztvevői közötti elosztása révén történő – felosztásából és az árak, valamint a szükséges mértékben az értékesítési feltételek összehangolásából állt.

- 32 A vitatott határozatból lényegében kitűnik, hogy az eredeti megállapodás, amelyet 1969-ben kötött írásban a takarmányozási foszfátok öt fő gyártója, az akkoriban az európai piacon fennálló többletkapacitás által jellemzett helyzetet kívánta megoldani. A kartellt megvalósító megállapodásoknak a CEPA (Centre d'étude des phosphates alimentaires, a takarmányozási foszfátok vizsgálati központja) nevet adták. A kartell működésének és folytonosságának biztosítása érdekében e megállapodás konkrét kiegészítő megállapodásoknak és más regionális almegállapodásoknak adott helyt. A francia termelők CEPA-ban való részvételét 1970-től megerősítették. Miután a kartell résztvevői három almegállapodással újraszervezték magukat, a 90-es évek elején olyan egységes struktúrához, a „Super CEPA”-hoz kívántak visszatérni, amely magában foglalta egyrészt az öt közép-európai országot, vagyis Belgiumot, Németországot, Hollandiát, Ausztriát, valamint Svájcot, másrészt pedig Dániát, Írországot, Magyarországot, Lengyelországot, Finnországot, Svédországot, az Egyesült Királyságot, valamint Norvégiát. A megbeszéléseket két szinten tartották: a „központi találkozók” vagy „európai szintű” találkozók szintjén, amelyeken általános politikai döntéseket hoztak, és a „szakértői találkozók” szintjén, amelyeken az adott országban vagy konkrét régióban tevékenykedő kartelltagok folytattak nemzeti vagy regionális szinten mélyrehatóbb megbeszéléseket.
- 33 Konkrétan a fellebbezők részvételét illetően a vitatott határozatból kitűnik, hogy a Timabot a kartell francia ágában való részvétele mellett a „Super CEPA” regionális keretébe integrálták akkor, amikor a vállalkozás nagy mennyiségű takarmányozási foszfátot kezdett Franciaországon kívülre exportálni. A Timab 1993 szeptemberében kezdett részt venni e „Super CEPA” megállapodásaiban. Ezenkívül, a Super CEPA találkozóival párhuzamosan a Timab részt vett a Franciaországgal és a Spanyolországgal kapcsolatos találkozókön is.
- 34 Így a Bizottság, miután a vitatott határozat 1. cikkében megállapította az EUMSZ 101. cikknek és az EGT-Megállapodás 53. cikkének a fellebbezők által a takarmányozási foszfátok ágazatában elkövetett megsértését, e határozat 2. cikkében a Timabbal és a CFPR-rel szemben egyetemlegesen 59 850 000 euró bírságot szabott ki. E bírság kiszámítása során a Bizottság a 2006. évi iránymutatásra támaszkodott.
- 35 2010. július 20-án a Bizottság elfogadta az ugyanezen ügyre vonatkozó C(2010) 5004 végleges határozatot is, amelynek azok a felek voltak a címzettjei, akik elfogadták a vitarendezési eljárásban való részvételt, és vitarendezési beadványt nyújtottak be.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 36 A Törvényszék Hivatalához 2010. október 1-jén benyújtott keresetlevéllel a Timab és a CFPR keresetlet indított a vitatott határozat megsemmisítése, másodlagosan pedig a vitatott határozat 1. cikkének annyiban történő megsemmisítése iránt, amennyiben a Bizottság azt állította, hogy a fellebbezők részt vettek az értékesítési feltételekkel és a kompenzációs rendszerrel kapcsolatos magatartásokban. Mindazonáltal a fellebbezők kérték a vitatott határozat 2. cikkének megváltoztatását és a velük szemben egyetemlegesen kiszabott bírság összegének lényeges csökkentését.
- 37 A fellebbezők a vitatott határozat megsemmisítése iránti kereseti kérelmeik alátámasztása érdekében több jogalapot is felhoztak, amelyek három csoportba sorolhatók. E jogalapok első csoportja a vitarendezési eljárásra vonatkozott. A fellebbezők lényegében azt kifogásolták, hogy a Bizottság egy olyan vállalkozással szemben, amely kilépett a vitarendezési eljárásból, magasabb bírságot szabott ki, mint a vitarendezési megbeszélések során tervezett tartomány felső határa.
- 38 Az említett jogalapok második csoportja a szóban forgó kartell elemeit képező bizonyos magatartásokra, vagyis a kompenzációs mechanizmusra és az értékesítési feltételekre vonatkozott. A jogalapok második csoportja keretében a fellebbezők lényegében úgy vélték, hogy a Bizottság az állítólagos magatartások összességét tévesen betudta valamennyi vállalkozásnak anélkül, hogy különbséget tett volna a jogsértés különböző időszakai és a különböző magatartások között. A

Bizottság ezáltal megfosztotta a fellebbezőket attól a joguktól, hogy hatékonyan előadhassák észrevételeiket azokkal a nem megalapozott kifogásokkal kapcsolatban, miszerint részt vettek e magatartások közül néhányban, azaz a kompenzációs mechanizmusban és az értékesítési feltételek összehangolt meghatározásában.

- 39 A jogalapok harmadik csoportja a bírságösszeg kiszámításának több szempontját érintette. A jogalapok harmadik csoportja keretében a fellebbezők lényegében a bírság összegének több szempontját vagy az arra alkalmazott szabályokat kifogásolták, ezzel kapcsolatban az 1/2003 rendelet 23. cikkének megsértésére, a kifogásolt magatartások súlyával kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibára, az enyhítő körülményekkel kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibára, az engedékenység címén nyújtott csökkentés aránytalan mérséklésére és a fizetőképességgel kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibára hivatkozva. A fellebbezők ezenkívül azt állították, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét, a büntetésének egyéniesítésének elvét és az arányosság elvét.
- 40 A másodlagosan a bírság összegének csökkentésére irányuló kereseti kérelmeik alátámasztása érdekében alapvetően két érvet adtak elő. Az első ilyen érveléssel a fellebbezők lényegében a «jogsértés súlya címén alkalmazott mérték» csökkentését kérték. A második érveléssel azt kérték, hogy az engedékenységi közlemény alapján tanúsított együttműködésükért biztosított csökkentésen kívül az engedékenységi közlemény hatályán túl tanúsított együttműködésük címén részesítsék őket további bírságcsökkentésben, figyelembe véve, hogy 1993. szeptember 16-tól nem vitatták a tényeket.
- 41 A megtámadott ítélettel a Törvényszék a keresetet teljes egészében elutasította.

A felek kérelmei a Bíróság előtt

- 42 A Timab és a CFPR azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
  - a bírság összegének megfelelő csökkentése érdekében utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé;
  - járulékosan állapítsa meg, hogy a Törvényszék a bírósági eljárás észszerűtlen időtartama miatt megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogot, és
  - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
- 43 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
- utasítsa el a fellebbezést, és
  - a fellebbezőket kötelezze a költségek viselésére.

Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitására irányuló kérelemről

- 44 A főtanácsnok indítványának ismertetését követően a fellebbezők a Bírósághoz 2006. szeptember 1-jén beérkezett levelükben azt kérték, hogy a Bíróság az eljárási szabályzatának 83. cikke alapján rendelje el az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.
- 45 E kérelem alátámasztása érdekében a fellebbezők lényegében azt állítják, hogy a Bíróság előtt az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, először is a vitarendezési eljárásból való kilépésük körülményeit, vagyis a vitarendezési eljárás és a rendes közigazgatási eljárás kapcsolódását, másodszor pedig a fellebbezésük bizonyos jogalapjainak tartalmát illetően. Ezzel összefüggésben a fellebbezők úgy

vélik különösen, hogy eltérően attól, amit a főtanácsnok az indítványának 51. és 52. pontjában megállapított, egyáltalán nem vezérelte őket bármi olyan szándék, hogy a vitarendezési eljárást a saját előnyükre forgassák ki, továbbá hogy ellentétben azzal, amit a főtanácsnok az említett indítványban állított, a fellebbezési jogalapok igenis magukban foglalják a tények és a bizonyítékok elferdítését.

- 46 Ezenkívül azt állítják, hogy nem vitattak meg a bíróság kiszámítására vonatkozó bizonyos jogi érveket, különösen pedig az együttműködéshez kapcsolódó csökkentések kérdését.
- 47 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság az eljárási szabályzata 83. cikkének megfelelően a főtanácsnok meghallgatását követően bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek vagy az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekeltek nem vitattak meg (2015. július 9-i InnoLux kontra Bizottság ítélet, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 48 A jelen ügyben a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően úgy ítéli meg, hogy kellő információval rendelkezik ahhoz, hogy határozatot hozzon, továbbá hogy a jelen ügyet nem olyan érvek alapján kell eldönteni, amelyeket a felek nem vitattak meg.
- 49 Következésképpen az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelmet el kell utasítani.

A fellebbezésről

A bizonyítási teherrel kapcsolatos szabályok figyelmen kívül hagyására és a védelemhez való jog megsértésére alapított, első jogalapról

A felek érvei

- 50 Első jogalapjukban a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a bizonyítási teherrel kapcsolatos szabályokat és megsértette a védelemhez való jogot, amikor a megtámadott ítélet 114. és 117. pontjában úgy ítélte meg, hogy a fellebbezőknek kellett volna a vitarendezési eljárás során bizonyítaniuk, hogy 1993 előtt nem vettek részt a kartellben.
- 51 A fellebbezők szerint a Törvényszék nem ellenőrizte a megkövetelt bizonyítottsági szintet, amikor a megtámadott ítélet 114. pontjában megállapította, hogy «a Bizottság jogosan vélhette úgy, hogy a [fellebbezők] 1978 óta részt vettek az egységes és folyamatos jogsértésben», miközben e fogalom olyan jogi minősítés, amelyet a fellebbezőknek a vitarendezési eljárás keretében sem alátámasztaniuk, sem cáfolniuk nem kellett.
- 52 E tekintetben a fellebbezők azt állítják, hogy a Bizottságra háruló bizonyítási teher nem lehet eltérő attól függően, hogy az a vitarendezési eljárás, vagy pedig a rendes eljárás keretében merül fel. Márpedig a megtámadott ítéletet szerintük hatályon kívül kell helyezni annyiban, amennyiben az helybenhagyja a Bizottság azon okfejtését, amely a bizonyítottságnak a megköveteltnél alacsonyabb szintjén nyugszik.
- 53 A Bizottság szerint ezt az első jogalapot elsődlegesen hatástalanként, másodlagosan elfogadhatatlanként, mindenesetre pedig megalapozatlanként el kell utasítani.
- 54 E jogalap mindenekelőtt hatástalan, mivel a vitatott határozatot – amelynek jogszerűségét a Törvényszék megerősítette – a rendes eljárás keretében fogadták el, miután a Timab kilépett a vitarendezési eljárásból. Márpedig ez az első jogalap az 1978-tól 2003-ig terjedő, a Timab terhére figyelembe nem vett időszakra vonatkozik. Így, még ha e jogalap megalapozott is lenne, az nem lenne

semmilyen hatással a jogvita kimenetelére, amely jogvita azzal a bírsággal kapcsolatos, amelyet a Bizottság a rendes közigazgatási eljárás végén, az 1993-tól 2004-ig terjedő időszak tekintetében szabott ki a Timabbal szemben.

- 55 A Bizottság továbbá azt állítja, hogy a Törvényszék soha nem volt azon az állásponton, hogy a fellebbezőknek kellene bizonyítaniuk azt, hogy 1978 és 2003 között nem vettek részt a kartellben, mindazonáltal pedig a Törvényszék által a megtámadott ítélet 114. és 117. pontjában tett megállapítások a tényállás olyan szabad mérlegelésének minősülnek, amelyekre nem terjed ki a Bíróság által végzett felülvizsgálat.
- 56 A Bizottság végül előadja, hogy nem vitatott, hogy a bizonyítási teher mind a rendes eljárásban, mind pedig a vitarendezési eljárásban vonatkozik rá. A Bizottság szerint, mivel a fellebbezők egyáltalán nem kifogásolják a Bizottság által a rendelkezésére álló adatokra tekintettel lefolytatott első mérlegelést, a Bizottság megalapozottan jut arra a következtetésre, hogy az elemzését elfogadták, annál is inkább, mivel ezek az adatok olyan nyilatkozatokon alapulnak, amelyeket a vállalkozások saját maguk tettek az engedékenység iránti kérelmükben és az információkérésekre adott válaszaikban. A Törvényszék ezen alapelvek alapján állapította meg, hogy a Bizottság jogosan vélhette úgy, hogy a Timab 1978 óta részt vett az egységes és folyamatos jogsértésben.
- 57 Ezzel összefüggésben a Bizottság hozzáteszi, hogy a Törvényszék arra is emlékeztetett, hogy a fellebbezők által a kifogásközlésre adott válaszukban kifejtett érveket követően a Bizottság újból értékelte a birtokában lévő adatokat, és arra a következtetésre jutott, hogy ezek az adatok nem teszik lehetővé annak bizonyítását, hogy a fellebbezők 1993 előtt részt vettek volna a kartellben. Következésképpen a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy a Bizottság tiszteletben tartotta a bizonyítottsági szinttel kapcsolatos szabályokat, amennyiben az eljárás minden egyes szakaszában figyelembe vette a rendelkezésére álló összes adatot.

A Bíróság álláspontja

- 58 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a bizonyításra vonatkozóan alkalmazandó szabályok hivatkozott megsértése jogkérdésnek minősül, ami elfogadható a fellebbezés szakaszában (lásd ebben az értelemben: 2008. július 10-i Bertelsmann és Sony Corporation of America kontra Impala ítélet, C-413/06 P, EU:C:2008:392, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet, C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 59 Így a Bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy ezen értékelés során a Törvényszék tévesen alkalmazta-e a jogot az olyan általános jogelvek megsértésével, mint az ártatlanság védelme és a bizonyításra vonatkozóan alkalmazandó szabályok, mint például a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok (lásd ebben az értelemben: 1999. július 8-i Hüls kontra Bizottság ítélet, C-199/92 P, EU:C:1999:358, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet, C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 60 Következésképpen a Bizottság állításával ellentétben a jelen jogalap elfogadható.
- 61 Az ügy érdemét illetően emlékeztetni kell arra, mint az kitűnik többek között a megtámadott ítélet 48. pontjából, hogy a Törvényszékhez benyújtott keresetlevélben a fellebbezők téves jogalkalmazásra, valamint a tényállásnak a Bizottság általi nyilvánvalóan téves mérlegelésére hivatkoztak, amennyiben a Bizottság eredetileg úgy ítélte meg, hogy a fellebbezők 1978-tól részt vettek az egységes és folyamatos jogsértésben. A fellebbezők szerint a Bizottságnak a rendelkezésére álló dokumentumok alapján arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a fellebbezők 1993 előtt nem vettek részt az átfogó

kartellben. E minősítési hiba az iratanyag elégtelen vizsgálatából ered, és így azt tanúsítja, hogy a Bizottság figyelmen kívül hagyta azt a kötelezettségét, hogy gondosan és pártatlanul vizsgálja meg az elé kerülő ügyeket.

- 62 E kifogásra válaszul a Törvényszék a megtámadott ítélet 108–118. pontjában azt a kérdést elemezte, hogy a Bizottság eredetileg kellő alaposággal megvizsgálta-e a fellebbezők iratanyagát, tekintettel a terhükre rótt jogsértésre, továbbá hogy tévesen értelmezte-e a fellebbezők által közölt információkat.
- 63 E tekintetben, miután a megtámadott ítélet 109–112. pontjában megvizsgálta a fellebbezők által az engedékenységi közlemény előnyeiben való részesülés iránt előterjesztett kérelmet és az információkérésekre adott válaszait, majd a megtámadott ítélet 113. pontjában megállapította, hogy nem vitatott, hogy a fellebbezők a kifogásközlésre adott válaszukban közölték, hogy a Timab 1978 és 1993 között nem vett részt egységes és folyamatos jogsértésben, a Törvényszék a megtámadott ítélet 114. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésére álló dokumentumok alapján a Bizottság „jogosan vélhette úgy, hogy a [fellebbezők] 1978 óta részt vettek az egységes és folyamatos jogsértésben”.
- 64 Még ha megalapozott is lenne azt gondolni, hogy a Törvényszék a Bizottság egyszerű feltételezésének megerősítésével a fellebbezőkre hárította annak bizonyítását – ami nem az ő feladatuk lett volna –, hogy 1993 előtt nem csatlakoztak a kartellhez, ez az első jogalap nem eredményezhetné a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését, sőt a vitatott határozat megsemmisítését.
- 65 Mint azt ugyanis a megtámadott ítéletnek különösen az 1. pontja felidézi, a fellebbezőket azért szankcionálták, amiért 1993-tól 2004-ig egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt. Márpedig a fellebbezők által a Törvényszék előtt felhozott, a jelen ítélet 61. pontjában felidézett kifogás annak bizonyítására irányult, hogy a Bizottságnak a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján arra kellett volna következtetnie, hogy a fellebbezők 1993 előtt nem vettek részt a kartellben. Így az említett kifogásnak semmiképp nem lehetett semmilyen hatása az alapjogvitára, mivel az olyan időszakra vonatkozik, amelynek tekintetében a fellebbezőket nem szankcionálták. Következésképpen a Törvényszéknek e kifogást hatástalanként el kellett volna utasítania.
- 66 A fentiekből következően a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 118. pontjában foglalt azon döntése, hogy elutasítja az arra alapított kifogást, hogy a Bizottság rosszul vizsgálta ki az iratanyagot, a jelen ítélet 65. pontja értelmében egyéb jogi indokok alapján megalapozottnak tűnik. Ezért ezt az indokolást meg kell változtatni.
- 67 Következésképpen az első jogalapnak nem lehet helyt adni.

Az önvádra kötelezés tilalma és a védelemhez való jog megsértésére, valamint a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörének figyelmen kívül hagyására alapított, második jogalapról

A felek érvei

- 68 A megtámadott ítélet 94. és 190. pontja ellen irányuló, második jogalap három részre oszlik.
- 69 A második jogalap első része keretében a fellebbezők úgy vélik, hogy a Törvényszék megsértette a védelemhez való jogukat, amikor figyelmen kívül hagyta az önvádra kötelezés tilalmából eredő jogaikat.
- 70 E második rész alátámasztása érdekében a fellebbezők mindenekelőtt kiemelik, hogy azok az információk, amelyeket úgy a vitarendezési eljárás keretében, mint az engedékenységi kérelem keretében közöltek, nem minősíthetők „beismerő vallomásnak”. Ezt követően azt állítják, hogy az engedékenységi kérelemből nem lehet mechanikusan levezetni a jogsértésben való részvétel

elismerését, mivel a jogsértés elkövetője mindig vitathatja a tényeket és azoknak a Bizottság általi minősítését. Végül a fellebbezők szerint a jogsértésért való felelősség vitarendezési eljárás keretében történő elismerése csak alakszerű vitarendezési beadvány útján történhet, amit a fellebbezők nem kívántak tenni. Így a Törvényszék azzal, hogy a fellebbezők által az engedékenységi kérelmük és a vitarendezési eljárás keretében tett nyilatkozatokat automatikusan „beismerő vallomásoknak” tekintette, megsértette a védelemhez való jogukat, mivel figyelmen kívül hagyta az önvádra kötelezés tilalmából eredő jogaikat.

- 71 A második jogalap második része keretében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék nem gyakorolta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét, amikor nem vizsgálta meg a Bizottság bizonyítási kötelezettségét a „beismerő vallomásnak” minősítést illetően, miközben e minősítés soha nem következett azokból az iratokból, amelyek ezen intézmény rendelkezésére álltak. Márpedig e minősítés jelentősen befolyásolta a jogsértésben való részvételük időtartamának meghatározását, következésképpen pedig a bírság összegével és a megfelelő csökkentésekkel kapcsolatos mérlegelést.
- 72 E tekintetben a fellebbezők egyrészt azt állítják, hogy a Bizottsággal általuk közölt adatok, valamint az egyéb vállalkozások által az iratanyaghoz csatolt iratok elemzése alapján meghatározható volt, hogy a fellebbezők csupán szórványosan vettek részt a találkozókön, másrészt pedig, hogy ezen állítólagos „beismerő vallomások” létezésének az iratanyag számos dokumentuma ellentmond.
- 73 A második jogalap harmadik részében a fellebbezők a védelemhez való jog Törvényszék általi megsértésére hivatkoznak.
- 74 E harmadik rész keretében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék azon három kétoldalú találkozó beszámolóiról készített belső feljegyzésekre támaszkodott, amelyekre köztük és a Bizottság között 2009-ben került sor. Különösen, a Törvényszék azon második belső feljegyzésből indult ki, amely szerint a fellebbezők az 1978-tól 1992-ig terjedő időszakot illetően „beismerő vallomásokat” tettek a jogsértésben való feltételezett részvételükről. E belső feljegyzések egyikét csak az eljárás szóbeli szakaszának befejezését követően és a kontradiktórius eljárás elvét megsértve közölték. Márpedig állandó ítélkezési gyakorlat, hogy a védelemhez való jog megsértésének minősül, ha a közigazgatási eljárás során nem közölnek valamely dokumentumot, amennyiben a Bizottság a jogsértés fennállásával kapcsolatos kifogásának alátámasztása érdekében e dokumentumra támaszkodott, és e kifogás csak az említett dokumentumra hivatkozással bizonyítható, ami a jelen esetben így van. A fellebbezők szerint, még ha a Bizottság hivatkozhatott is e belső feljegyzésekre, a Törvényszék akkor is megsértette a védelemhez való jogot, amennyiben nem vizsgálta meg a bizonyítottsági szint tiszteletben tartását.
- 75 A válaszukban a fellebbezők hozzáteszik, hogy a megtámadott ítéletet felül kell bírálni, mivel a Törvényszék a korlátlan felülvizsgálati jogkörét megsértve megelégedett azzal a „jogos vélekedéssel”, amely a Bizottság részéről a Timab vétkességét illetően fennállhatott, miközben e vétkesség csak olyan beismerő vallomásokon alapult, amelyeket állítólag nem vitattak.
- 76 A Bizottság előjáróban és az első jogalap keretében már hivatkozott, a jelen ítélet 54. pontjában ismertetett érvek alapján úgy véli, hogy a második jogalap hatástalan. E tekintetben hangsúlyozza, hogy a fellebbezők abból az előfeltevésből indulnak ki, amely szerint a vitatott „beismerő vallomások” „jelentősen befolyásolták a bírság összegét”. Márpedig ez az állítás téves, mivel e beismerő vallomások a szankcionált időszakot megelőző időszakra vonatkoznak.
- 77 A Bizottság másodlagosan azt állítja, hogy a második jogalapot mind a három része tekintetében el kell utasítani, részben mint elfogadhatatlant, részben pedig mint megalapozatlant.
- 78 A második jogalap első része tekintetében a Bizottság azt állítja, hogy az engedékenységi kérelmek *per definitionem* azokat a vállalkozásokat érintik, amelyek kartellben vettek részt, és amelyek ezt elismerik. Ezért – attól az esettől eltekintve, ha a vállalkozás megváltoztatja az álláspontját, amire továbbra is bármikor lehetősége van – a Bizottság megalapozottan feltételezi, hogy az engedékenységi kérelem

magában foglalja az érintett vállalkozás részéről a kifogásolt jogsértésben való részvételének elismerését, függetlenül attól, hogy ezt az elismerést „beismerő vallomásnak” minősítik vagy más kifejezéssel illetik. E megállapítás nem minősül az önvádra kötelezés tilalmából eredő jogok megsértésének, mivel a saját magára nézve terhelő nyilatkozatok a jelen esetben önkéntesek.

- 79 Ezzel összefüggésben a Bizottság úgy véli, hogy a fellebbezők ezen első rész keretében hivatkozott érve összetéveszti a vitarendezési eljárást az engedékenységi kérelemmel kapcsolatos eljárással. Azon adatoknak ugyanis, amelyekre a Bizottság annak megállapítása érdekében támaszkodott, hogy a Timab 1993 előtt részt vett a jogsértésben, nem a vitarendezés címén történő állítólagos elismerés volt az alapja, hanem azok az engedékenységi kérelem keretében tett nyilatkozatokból származtak. Így a Bizottság ellentmondás hiányában ezen az alapon folytatta le a vitarendezési megbeszéléseket. Következésképpen a vitarendezési eljárás során a Bizottság, majd a megtámadott ítélet 94. pontjában a Törvényszék a védelemhez való jog megsértése nélkül „beismerő vallomásnak” minősíthette a Timab által az 1978-tól 2003-ig terjedő időszak vonatkozásában tett nyilatkozatokat, amennyiben e nyilatkozatok nem kerültek más megvilágításba.
- 80 A Bizottság hozzáteszi, hogy amint a Timab megváltoztatta az álláspontját, a Bizottság figyelembe vette az újonnan előadott elemeket, vagyis az engedékenységi kérelem címén beszerzett „beismerő vallomásnak” nem volt megkérdőjelezhetetlen értéke. Így a védelemhez való jogot mindig tiszteletben tartották, és nem lehet megállapítani az önvádra kötelezés tilalmából eredő jogok semmilyen megsértését.
- 81 A második jogalap második részét illetően a Bizottság lényegében azt állítja, hogy a fellebbezők által azon kijelentés alátámasztása érdekében megfogalmazott állítások, amely szerint a Bizottságnak azt kellett volna megállapítania, hogy a Timab 1978 óta nem vett részt folyamatosan a kartellben, ténybeli elemeknek minősülnek, ezért azokra nem terjed ki a Bíróság hatásköre. A Törvényszék ezenkívül a Bizottság szerint teljeskörűen megvizsgálta a „beismerő vallomásnak” minősítést, és abból levont minden következtetést.
- 82 A második jogalap harmadik részét illetően a Bizottság azt állítja, hogy nem releváns a fellebbezők által a Bizottság azon belső feljegyzéseivel kapcsolatban előadott érv, amelyek állítólag a „beismerő vallomásnak” minősítés alapjául szolgáltak. Egyrészt ugyanis ezek az állítólag „nem közölt” dokumentumok nem szolgáltak a határozat alapjául, mivel e határozat éppen azt az időszakot nem öleli fel, amely a szóban forgó „beismerő vallomások” tárgyát képezte. Másodrészt, az említett „beismerő vallomások” nem konkrétan a vitarendezéssel kapcsolatos megbeszélésekből következnek, hanem az engedékenységi kérelem alátámasztásaként tett nyilatkozatokból, amely eljárás a szóban forgó tényeket illetően szükségszerűen magában foglalja a jogsértésben való részvétel elismerését.

A Bíróság álláspontja

- 83 A második jogalap első részét illetően emlékeztetni kell arra, mint azt a Törvényszék is tette a megtámadott ítélet 120. pontjában, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság jogosult valamely vállalkozást arra kötelezni, hogy adjon meg minden szükséges tájékoztatást azokról a tényekről, amelyeket a Bizottság ismerhet, viszont nem támaszthatja e vállalkozással szemben azt a kötelezettséget, hogy olyan válaszokat adjon, amelyek révén e vállalkozás kénytelen lenne elismerni azon jogsértés tényét, amelynek bizonyítása a Bizottság feladata (lásd: 2005. július 14-i ThyssenKrupp kontra Bizottság ítélet, C-65/02 P és C-73/02 P, EU:C:2005:454, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 84 Ugyanakkor, mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet említett 120. pontjában szintén felidézi, jóllehet a Bizottság nem kötelezhet egy vállalkozást arra, hogy elismerje a jogsértésben való részvételét, semmi nem akadályozza meg őt abban, hogy a bírság összegének meghatározásakor figyelembe vegye e vállalkozásnak a jogsértés megtörténtének bizonyítása céljából nyújtott önkéntes segítségét (lásd: 2005. július 14-i ThyssenKrupp kontra Bizottság ítélet, C-65/02 P és C-73/02 P, EU:C:2005:454, 50. pont).
- 85 A Bíróságnak már azt is volt alkalma pontosítani, hogy a Bizottság a bírság összegének meghatározása szempontjából figyelembe veheti az érintett vállalkozás által a jogsértés megtörténtének könnyebb bizonyításához nyújtott segítséget, különösen pedig azt a körülményt, ha a vállalkozás elismerte részvételét a jogsértésben (lásd: 2005. július 14-i ThyssenKrupp kontra Bizottság ítélet, C-65/02 P és C-73/02 P, EU:C:2005:454, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 86 A fentiekből következően a saját magára nézve terhelő nyilatkozat megtételének megtagadásához való jog megsértéséhez szükséges, hogy az érintett vállalkozás ténylegesen kényszerítve legyen azoknak az információknak vagy bizonyítékoknak a szolgáltatására, amelyek bizonyítanak a jogsértést (lásd ebben az értelemben: 2002. október 15-i Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítélet, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P és C-254/99 P, EU:C:2002:582, 275. pont).
- 87 A jelen esetben a megtámadott ítélet 94. és 190. pontjából kitűnik, hogy a fellebbezők által a vitarendezési eljárás keretében, az engedékenységi közlemény alapján tett nyilatkozatok a részükről teljesen önkéntesek voltak. Ezenkívül a Törvényszék a megtámadott ítélet 120. pontjában megállapította, hogy a hozzá benyújtott iratanyagból semmilyen módon nem következik, hogy a Bizottság megpróbálta volna befolyásolni a fellebbezők döntését.
- 88 Ebből következően a Törvényszék nem sértette meg a fellebbezők védelemhez való jogát. Következésképpen a második jogalap első részét megalapozatlanként el kell utasítani.
- 89 A második jogalap második részét illetően elegendő emlékeztetni arra, hogy az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdése értelmében a fellebbezés jogkérdésekre korlátozódik. Következésképpen kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel az elé terjesztett releváns tények, valamint bizonyítékok megállapítására és értékelésére. E tények és bizonyítékok értékelése tehát az elferdítésük esetét kivéve nem minősül olyan jogkérdésnek, amelyet a Bíróság fellebbezés keretében felülvizsgálhatna (lásd többek között: 2015. június 11-i Faci kontra Bizottság végzés, C-291/14 P, nem tették közzé, EU:C:2015:398, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, továbbá ebben az értelemben: 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az ilyen elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az ügy irataiból, anélkül hogy szükség lenne a tényállás és a bizonyítékok újbóli értékelésére (lásd többek között: 2015. június 11-i Faci kontra Bizottság végzés, C-291/14 P, nem tették közzé, EU:C:2015:398, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 90 A jelen ügyben a fellebbezés a Törvényszéket megillető korlátlan felülvizsgálati jogkör állítólagos figyelmen kívül hagyásának leple alatt valójában arra irányul, hogy a Bíróság vizsgálja újra az iratanyagban a közigazgatási eljárás során a fellebbezők és a kartell többi tagja által a Bizottsággal közölt elemeit, anélkül hogy ezen elemek bármilyen elferdítésére hivatkozná. Következésképpen a harmadik jogalap e második részét elfogadhatatlanként el kell utasítani.
- 91 A második jogalap harmadik részét illetően a fellebbezők lényegében azt állítják, hogy a Törvényszék megsértette a védelemhez való jogukat és figyelmen kívül hagyta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét azáltal, hogy a megtámadott ítélet 94. pontjában perdöntő bizonyító erőt tulajdonított a vitarendezési eljárás keretében tartott kétoldalú találkozóról készített belső feljegyzéseknek, különösen pedig e feljegyzések közül a másodiknak, amelynek értelmében a fellebbezők beismerő vallomásokot tettek arról, hogy az 1978-tól 1992-ig terjedő időszakban részt vettek a jogsértésben, továbbá azáltal, hogy a

megtámadott ítélet 114. pontjában megállapította, hogy a Bizottság „jogosan vélhette úgy, hogy a [fellebbezők] 1978 óta részt vettek az egységes és folyamatos jogsértésben”, anélkül hogy megvizsgálta volna a bizonyítottsági szint tiszteletben tartását.

- 92 Így a második jogalap e harmadik részében a fellebbezők – mint ahogy azt az első jogalap keretében is tették – a bizonyítási teherrel kapcsolatos szabályok figyelmen kívül hagyására és a védelemhez való jog megsértésére hivatkoznak.
- 93 Márpedig, még ha megalapozott is lenne azt gondolni, hogy a Törvényszék nem ellenőrizte a megkövetelt bizonyítottsági szintet, így pedig megsértette a védelemhez való jogot azáltal, hogy a perdöntő bizonyító erőt tulajdonított a vitarendezési eljárás keretében tartott három kétoldalú találkozó beszámolóiról készített belső feljegyzéseknek, továbbá megerősítette a Bizottság azzal kapcsolatos egyszerű feltételezését, hogy a fellebbezők 1978 óta részt vettek a jogsértésben, a második jogalap e harmadik részének akkor sem lehetne helyt adni.
- 94 Mint azt ugyanis a jelen ítélet 65. pontja felidézi, a fellebbezőket azért szankcionálták, amiért 1993-tól 2004-ig egységes és folyamatos jogsértésben vettek részt. Márpedig a fellebbezők által a Törvényszék előtt felhozott, a jelen ítélet 61. pontjában felidézett kifogás annak bizonyítására irányult, hogy a Bizottságnak a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján arra kellett volna következtetnie, hogy a fellebbezők 1993 előtt nem vettek részt a kartellben. Így az említett kifogásnak semmiképp nem lehetett helyt adni, mivel az olyan időszakra vonatkozik, amelynek tekintetében a fellebbezőket nem szankcionálták. Következésképpen a Törvényszéknek e kifogást hatástalanként el kellett volna utasítania.
- 95 Mint az a jelen ítélet 66. pontjában megállapítást nyert, a fentiekből következően a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 118. pontjában foglalt azon döntése, hogy elutasítja az arra alapított kifogást, hogy a Bizottság rosszul vizsgálta ki az iratanyagot, egyéb jogi indokok alapján megalapozottnak tűnik. Ezért ezt az indokolást meg kell változtatni.
- 96 Következésképpen a második jogalap e harmadik részét megalapozatlanként el kell utasítani.

A harmadik joglapról, valamint a negyedik jogalap első és második részének második feléről, amelyek azon alapulnak, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét és ellentmondásosan indokolta az ítéletét

A Törvényszéket megillető korlátlan felülvizsgálati jogkör figyelmen kívül hagyásáról

– A felek érvei

- 97 A harmadik jogalapban, valamint a negyedik jogalap első és második részének második felében – amelyek a megtámadott ítéletnek elsősorban a 78., valamint 90–96. pontja ellen irányulnak, és amelyeket együtt kell megvizsgálni – a fellebbezők lényegében azt állítják, hogy a Törvényszék azáltal, hogy helybenhagyta a vitatott határozatot, így pedig nem vizsgálta meg kellőképpen a vitatott határozatban velük szemben kiszabott bírság valamennyi elemét, figyelmen kívül hagyta a korlátlan felülvizsgálati jogkörének terjedelmét, ezzel összefüggésben pedig ellentmondásosan indokolta az ítéletét.
- 98 A harmadik jogalap keretében a fellebbezők pontosabban azt állítják, hogy a Törvényszék nem gyakorolta megfelelően a korlátlan felülvizsgálati jogkörét, amennyiben úgy ítélte meg, hogy azok az „új elemek”, amelyek lehetővé tették a Bizottság számára, hogy egy nagyon jelentősen korlátozott időtartamú jogsértésért lényegesen megnövelt bírságot szabjon ki, abból álltak, hogy a fellebbezők a vitarendezési eljárásból való kilépésüket követően visszavonták az állítólagos „beismerő vallomásaikat”,

anélkül hogy a Törvényszék megvizsgálta volna ezen „új elemek” mibenlétét. A fellebbezők szerint az említett kilépést követően semmilyen új ténybeli elemet nem vettek fel az iratanyagba. Az egyetlen új elem – ha egyáltalán létezik ilyen – szerintük abból áll, hogy a Bizottság alaposabban megvizsgálta a tényeket, amely vizsgálat eredményeként elismerte, hogy a fellebbezők nem 1978-tól vettek részt a szóban forgó jogsértésben, miközben a Bizottságnak már a vitarendezési szakasztól kezdve ezt kellett volna megállapítania.

- 99 A Bizottság elsődlegesen azt állítja, hogy e jogalapot hatástalanként el kell utasítani azzal az indokkal, hogy az a vitarendezési eljárás során fennálló helyzet és a vitatott határozat elfogadásakor fennálló helyzet irreleváns összehasonlításán alapul, miközben – mint azt a Törvényszék helyesen kifejtette – ha egyszer a vitarendezést elvetették, akkor a rendes eljárás eredményeként hozott határozatot kizárólag e határozat saját érdemeire tekintettel kellett volna értékelni. A Bizottság hozzáteszi, hogy a fellebbezők a megtámadott ítélet ismertetésekor elferdítik a Törvényszék által mondottakat. Ezen intézmény szerint ugyanis a Törvényszék által a megtámadott ítélet 90. pontjában említett új elemet nem a Bizottság által a saját kezdeményezésére lefolytatott új helyzetelemzés, hanem a Timab által első alkalommal a kifogásközlésre adott válaszként nyújtott eltérő megvilágítás képezi, amennyiben e kifogásközlésnek épp az adja a létjogosultságát, hogy lehetőséget biztosítson a vállalkozásoknak az álláspontjuk kifejtésére annak érdekében, hogy a rendes eljárás keretében biztosítsa a kontradiktórius eljárás elvének tiszteletben tartását.
- 100 A Bizottság másodlagosan azt állítja, hogy a kérdéses jogalap elfogadhatatlan azon az alapon, hogy a Törvényszék a vitatott határozat jogszerűségét a bírság kiszámítása szempontjából figyelembe vett valamennyi elemet ellenőrizve vizsgálta felül, ami a korlátlan felülvizsgálati jogkörébe és a tények olyan értékelése alá tartozik, amely nem képezheti fellebbezés tárgyát.
- 101 A negyedik jogalap első részének második felében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék azáltal is figyelmen kívül hagyta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét, hogy elmulasztotta kiküszöbölni a jogsértés Bizottság általi értékelésében fellelhető hibákat, ellentmondásokat, illetve következetlenségeket. A fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék így tévesen hagyta helyben azon bírságcsökkentések majdnem teljes törlését, amelyeket az engedékenységi program címén nyújtottak, vagy amelyeket a 2006. évi iránymutatás 29. pontja alapján lehet nyújtani.
- 102 A Bizottság úgy véli, hogy a fellebbezők által felhozott kifogásokat el kell utasítani azon az alapon, hogy a Törvényszék alaposan felülvizsgálta a Bizottság által végzett bírságszámítást, különösen pedig a fellebbezők együttműködése címén biztosított csökkentéseket. Ezenkívül az ezzel összefüggésben hivatkozott állítólagos ellentmondások vagy következetlenségek nem megalapozottak.
- 103 A negyedik jogalap második része második felének alátámasztása érdekében a fellebbezők azt állítják, hogy a Bizottságnak már a vitarendezési szakasztól kezdve meg kellett volna jelölnie mindazt, amit „új elemeknek” minősített, vagyis azt, hogy nem lehetett 1978-tól egységes és folyamatos jogsértést megállapítani. Így a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét azáltal, hogy elmulasztotta figyelembe venni azokat a hibákat, amelyeket a Bizottság a jogsértésnek a vitarendezési eljárás szakaszában történő mérlegelése során követett el, következképpen pedig helybenhagyta a bírságcsökkentések majdnem teljes törlését.

– A Bíróság álláspontja

- 104 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Bizottság határozatainak bírósági felülvizsgálatát illetően, amikor a Bizottság úgy határoz, hogy a versenyszabályok megsértése miatt bírságot vagy kényszerítő bírságot szab ki, az EUMSZ 263. cikkben előírt jogszerűségi vizsgálaton túl az uniós bíróság az EUMSZ 261. cikknek megfelelően az 1/2003 rendelet 31. cikkében elismert korlátlan felülvizsgálati jogkörrel bír, amely feljogosítja arra, hogy a Bizottság értékelését a sajátjával

- helyettesítse, és következképpen a kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot törölje, csökkentse vagy növelje (lásd többek között: 2016. június 9-i Repsol Lubricantes y Especialidades és társai kontra Bizottság ítélet, C-617/13 P, EU:C:2016:416, 84. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 105 Emlékeztetni kell arra is, hogy a Bíróságnak nem feladata, amikor a fellebbezés keretében jogkérdésekről határoz, hogy méltányossági okból saját értékelésével helyettesítse a Törvényszék értékelését, amely korlátlan felülvizsgálati jogkörében dönt a vállalkozásokra az uniós jog megsértése miatt kiszabott bírságok összegéről (lásd többek között: 2016. június 9-i Repsol Lubricantes y Especialidades és társai kontra Bizottság ítélet, C-617/13 P, EU:C:2016:416, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 106 A bírság összegének nem megfelelő jellege folytán csak akkor lehetne megállapítani, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, ha a Bíróság úgy ítelné meg, hogy a szankció mértéke nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy az már aránytalan (2016. június 9-i Repsol Lubricantes y Especialidades és társai kontra Bizottság ítélet, C-617/13 P, EU:C:2016:416, 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 107 A jelen ügyben – mint arra a főtanácsnok az indítványának 23. pontjában emlékeztetett – a Törvényszék előtt nem az a kérdés merült fel, hogy indokolt volt-e egy rövidebb időtartamú jogsértésért magasabb bírságot kiszabni, mint azt a fellebbezők lényegében állítják, hanem az, hogy a Bizottság helyesen indokolta-e a vitatott határozatban kiszabott bírság kiszámítását, ennek érdekében pedig figyelembe vette-e a határozatának meghozatalakor rendelkezésére álló valamennyi elemet.
- 108 E tekintetben meg kell állapítani, hogy jóllehet a Törvényszék a megtámadott ítélet 75–107. pontjában kétségkívül ügyelt arra, hogy válaszoljon mindazon érvekre, amelyekben a fellebbezők azt kifogásolták, hogy a Bizottság olyan vállalkozással szemben, amely kilépett a vitarendezési eljárásból, a vitarendezés céljából folytatott megbeszélések során kilátásba helyezett tartomány legmagasabb összegénél magasabb összegű bírságot alkalmazott, mindezt pedig egy jelentősen rövidebb időtartamú jogsértésért, az ilyen elemzés a gondos igazságszolgáltatás és az átláthatóság elve tiszteletben tartásának részét képezi. Következésképpen nem kifogásolható a Törvényszékkal szemben, hogy ilyen kimerítő vizsgálatot folytatott le olyan jogvita keretében, amelynek kapcsán első alkalommal volt lehetősége olyan helyzetről határozni, amelyben egy vállalkozás azt követően, hogy elkötelezte magát a vitarendezési eljárás mellett, abból végül kilépett.
- 109 Ezzel együtt a jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a Törvényszék teljes mértékben gyakorolta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét azáltal, hogy olyan elmélyült vizsgálatot folytatott le, amely a vitatott határozat jogszerűségére és az e határozatban megállapított bírság összegének megfelelőségére egyaránt kiterjedt.
- 110 Így, mint azt a főtanácsnok az indítványának 24. pontjában megjegyezte, a Törvényszék kielégítően megvizsgálta a Bizottság által lefolytatott elemzés megalapozottságát a vitatott határozat elfogadásakor fennálló valamennyi körülményre tekintettel, különösen pedig – a megtámadott ítélet 90–107. pontjában – a fellebbezők által a vitarendezési eljárásból való kilépést követően, a rendes eljárás során tanúsított együttműködés terjedelmére figyelemmel.
- 111 A Törvényszék a megtámadott ítélet 142–220. pontjában lefolytatta a Bizottság által a vitatott határozatban kiszabott bírság összegének kiszámítása érdekében figyelembe vett elemek szisztematikus vizsgálatát is. Különösen, a Törvényszék részletesen ellenőrizte, hogy a Bizottság hogyan vette figyelembe azokat a tényezőket, amelyek lehetővé teszik e bírság csökkentését vagy annak mellőzését az engedékenységi közlemény címén (az ítélet 170–195. pontja), vagy az együttműködés címén a 2006. évi iránymutatás 29. pontja alapján (az ítélet 95., 188 és 189. pontja).

- 112 Ezenkívül, mint azt a főtanácsnok az indítványának 26. pontjában szintén megjegyezte, meg kell állapítani, hogy a fellebbezők nem bizonyították, hogy a velük szemben kiszabott bírság összege a jelen ítélet 105. és 106. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján miért lenne oly mértékben eltúlzott, hogy az már aránytalan.
- 113 Az eddigi körülményekből következik, hogy a Törvényszék nem hagyta figyelmen kívül a korlátlan felülvizsgálati jogkörének terjedelmét. Következésképpen a harmadik jogalapot, valamint a negyedik jogalap első és második részének második felét – amennyiben azok a Törvényszéket megillető korlátlan felülvizsgálati jogkör figyelmen kívül hagyására vonatkoznak – megalapozatlanként el kell utasítani.

Az indokolásnak a fellebbezők által hivatkozott ellentmondásairól

– A felek érvei

- 114 A fellebbezők mind a harmadik jogalapban, mind pedig a negyedik jogalap első részének második felében lényegében azt állítják, hogy a Törvényszék ítéletének indokolásában több ellentmondás van, amelyek az alapvető jogaik sérelmét eredményezik, vagyis sértik azt a lehetőséget, hogy a fellebbezők a vitarendezési eljárás során szabadon tárgyalhassanak a Bizottsággal, és ugyanilyen szabadon kiléphessenek ebből az eljárásból, valamint azt a lehetőséget, hogy a rendes eljárás keretében megvédhessék magukat, anélkül hogy kötné őket valamely korábban állítólag elfogadott „álláspont”.
- 115 Először is, a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék megítélése szerint a fellebbezőknek a vitarendezési eljárásból történő kilépése a múlttal szakítva *tabula rasa* helyzetet teremtett, ezzel egyidejűleg viszont a Törvényszék úgy vélte, hogy a fellebbezők „megváltoztatták az álláspontjukat” azon válasz keretében, amelyet a rendes eljárás során a kifogásközlésre adtak. Így a Törvényszék nem fogadhatta volna el a Bizottság azon érvét, amely szerint az említett válasz szakaszában „új elem” merült fel, amely a bírság összegének felülvizsgálatát indokolta.
- 116 Másodszor, a fellebbezők azt állítják, hogy a megtámadott ítéletnek ellentmondásos az indokolása, amennyiben a Törvényszék a megtámadott ítélet 96. pontjában egyfelől úgy ítélte meg, hogy a Bizottságot nem kötötte a vitarendezési eljárás keretében tartott megbeszélések során közölt bírságtartomány, amely tehát a fellebbezőknek az említett eljárásból történő kilépését követően irrelevánssá vált, míg másfelől a megtámadott ítélet 91. pontjában a Törvényszék „a bírság számítási módjának [egyszerű] újbóli kiigazítás[ára]” hivatkozott, amely ugyanezen tartomány alapján történt.
- 117 Végül a Törvényszék nem tehetné volna meg, hogy egyfelől megerősíti, hogy a vitarendezésről szóló közlemény értelmében a Bizottság nem tárgyal a jogsértés fennállásának kérdéséről, másfelől pedig megállapítja, hogy a nem hivatalos megbeszélések olyan tárgyalásokkal érnek fel, amelyek keretében a fellebbezők állítólag elismerték, hogy 1993 előtt részt vettek a jogsértésben.
- 118 A Bizottság szerint az indokolás ellentmondásai többek között abból erednek, hogy a fellebbezők elferdítik a Törvényszék által mondottakat, sőt tévesen értelmezik a Törvényszék előtti eljárás során benyújtott iratokat, következésképpen ezen ellentmondásoknak nem lehet helyt adni.

– A Bíróság álláspontja

- 119 Ami az indokolás első két állítólagos ellentmondását illeti, amelyek lényegében arra vonatkoznak, hogy hogyan kapcsolódik egymáshoz a vitarendezési eljárás és a rendes eljárás a jelen ügy szerinti azon különleges helyzetben, amelyben a fellebbezők a vitarendezés céljából folytatott tárgyalások megszakítása mellett döntöttek, meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 90–96.,

- valamint 104. és 105. pontjában helyesen választotta el egymástól a vitarendezési eljárás lefolytatását, amelyet a jelen ügyben nem vittek végig, valamint a rendes eljárás lefolytatását, amely a vitatott határozathoz vezetett.
- 120 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a vitarendezésről szóló közlemény 19. pontja értelmében, amennyiben az érintett vállalkozások nem nyújtanak be vitarendezési beadványt, a végleges határozathoz vezető eljárást esetükben a vitarendezési eljárást szabályozó rendelkezések helyett az általános rendelkezések, különösen a 773/2004 rendelet 10. cikkének (2) bekezdése, 12. cikkének (1) bekezdése és 15. cikkének (1) bekezdése alapján kell lefolytatni.
- 121 Ezenkívül, mint azt a főtanácsnok az indítványának 25. pontjában megjegyezte, épp az eljárási helyzet e változásának köszönhető, hogy a fellebbezők teljeskörűen betekintheztek az iratanyagba, megkaphatták a teljes kifogásközlést, arra válaszolhattak és meghallgatták őket, amely válaszadási szakasz során először vitatták hivatalosan, hogy az 1993-at megelőző időszakban részt vettek volna a nekik felrótt jogsértésben. Következésképpen a fellebbezők számára jogi szempontból semmilyen hátrányt nem jelentett e megközelítés, amely az ekkor fennálló, „újnak” minősített elemek figyelembevételéből állt.
- 122 Ami konkrétabban az indokolásnak a fellebbezők által hivatkozott második állítólagos ellentmondását illeti, amely szerint a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottságot nem kötötte a vitarendezési eljárás keretében tartott megbeszélések során közölt bírságtartomány, miközben „a bírság számítási módjának [egyszerű] újbóli kiigazítás[ára]” is hivatkozott, amely ugyanezen tartományból kiindulva történt, a fellebbezők elferdítve ismertetik a Törvényszék által tett megállapításokat, tévesen kiemelve az összefüggéseiből a megtámadott ítélet 91. pontjában szereplő „a bírság számítási módjának újbóli kiigazítás[a]” kifejezést.
- 123 Mint azt ugyanis a főtanácsnok az indítványának 37. pontjában megjegyezte, a megtámadott ítélet 91. pontja egészének, valamint a környező pontoknak az olvasatából az derül ki, hogy a Törvényszék megállapítása szerint a Bizottság a fellebbezőknek a jogsértésben való részvételük időtartamát illető álláspontjának megváltoztatását figyelembe véve „újbóli vizsgálatot” folytatott le a bírság összegének az engedékenységi közleményben és a 2006. évi iránymutatásban foglalt szabályok alapján történő megállapítására, de ugyanazt a módszert követve, mint amelyet a fellebbezőkkel közölt bírságtartomány esetében alkalmazott.
- 124 A fenti körülményekre tekintettel az indokolás ellentmondásaival kapcsolatos első két érvet megalapozatlanként el kell utasítani.
- 125 Ami az indokolásnak a fellebbezők által hivatkozott harmadik állítólagos ellentmondását illeti, amely szerint a Törvényszék nem tehette volna meg, hogy egyfelől megerősíti, hogy a vitarendezésről szóló közlemény értelmében a Bizottság nem tárgyal a jogsértés fennállásának kérdéséről, másfelől pedig megállapítja, hogy a nem hivatalos megbeszélések olyan tárgyalásokkal érnek fel, amelyek keretében a fellebbezők állítólag elismerték, hogy 1993 előtt részt vettek a jogsértésben, emlékeztetni kell arra, hogy a Bírság eljárási szabályzata 169. cikkének (2) bekezdése értelmében a felhozott jogalapoknak és jogi érveknek pontosan meg kell jelölniük a Törvényszék határozatában szereplő indokolás vitatott részeit.
- 126 Márpedig az indokolás ezen állítólagos ellentmondása, amelyre a fellebbezők első alkalommal a válaszban hivatkoznak, és a harmadik fellebbezési jogalaphoz kapcsolják azt, nem vonatkozik a megtámadott ítélet indokolásának pontjaira. Következésképpen ez az érv elfogadhatatlan.
- 127 Az eddigiekből következik, hogy a harmadik jogalapot és a negyedik jogalap első részének második felét, amelyek azon alapulnak, hogy a megtámadott ítéletnek ellentmondásos az indokolása, részben elfogadhatatlanként, részben pedig megalapozatlanként el kell utasítani.

A negyedik jogalap első és második részének első feléről, amely azon alapul, hogy a Törvényszék megsértette a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvét, továbbá tévesen alkalmazta a jogot a vitarendezési eljárásból történő kilépés hatásainak értékelése során

A negyedik jogalap első részének arra alapított első feléről, hogy a Törvényszék megsértette a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvét

– A felek érvei

- 128 Először is, a bizalomvédelem elvének megsértésére alapított érvet illetően a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék megállapításával ellentétben észszerűen nem láthatták előre, hogy a vitarendezési eljárás keretében, együttműködés címén nyújtott 52% mértékű csökkentés a vitarendezési eljárásból történő kilépéssel a vitatott határozatban megállapított 5% mértékűre csökken. A fellebbezők szerint a Bizottság hirtelen fordulatot hajtott végre, amely azzal a „paradox” hatással járt, hogy a bírság összege jelentősen emelkedett, miközben a jogsértés időtartama ezzel együtt számottevően csökkent.
- 129 A fellebbezők állítása szerint nem volt indokolt ilyen határozatot hozni, mivel egyrészt mind a rendes eljárásban, mind pedig a vitarendezési eljárásban ugyanazt a bizonyítottsági szintet és ugyanazokat a bírságszámítási szabályokat kell alkalmazni; másrészt a vitarendezési eljárásból történő kilépésüket követően semmilyen új elemet nem vettek fel az iratanyagba, harmadszor pedig az engedékenységi eljárás hatásai e kilépés ellenére is fennmaradtak. Így e körülmények között nem voltak abban a helyzetben, hogy „tájékozott döntést” hozhassanak a vitarendezéssel kapcsolatban.
- 130 A Bizottság előadja, hogy a fellebbezők állításai hatástalanok, mivel azok az általuk a vitarendezési eljárás során nyújtott tájékoztatások és a rendes eljárás eredményeként hozott határozat összehasonlításán alapulnak. Így ezen intézmény szerint a fellebbezők megpróbálják összemenni a vitarendezési eljárásból történő kilépésüket, és azt a védekezést, amelyet a kifogásközlésre adott válaszként adtak elő.
- 131 E tekintetben a Bizottság azt állítja, hogy a vitatott határozatban újonnan kiszabott bírságösszeg tekintetében a fellebbezőknek nem az a döntése volt a meghatározó, hogy kilépjenek a vitarendezési eljárásból, hanem kizárólag az e kifogásközlésre adott válaszukban előadott védekezésük, amelyben innentől kezdve tagadták, hogy 1993 előtt részt vettek volna a kartellben. Ezenkívül a Bizottság szerint a fellebbezők előre láthatták volna e bírság újraszámítását, mivel a kiszabott összeget az említett határozat meghozatalának időpontjában fennálló elemekre irányadó számítási szabályok szigorú alkalmazásával állapították meg. Amennyiben az érdekeltek rosszul mérték fel választásuk következményeit, csak magukra vethetnek, és nem hivatkozhatnak bármilyen információhiányra.
- 132 A fellebbezők másodszor úgy vélik, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta az egyenlő bánásmód elvét. Mivel ugyanis a fellebbezők nem tudtak tájékozott döntést hozva kilépni a vitarendezési eljárásból, és olyan eredménnyel szembesültek, amely legalábbis „paradox” volt, kevésbé kedvező bánásmódban részesültek, mint a többi fél, akik, miután előre láthatták a velük szemben kiszabandó bírság összegét, hajlandók voltak vitarendezési beadvány útján elkötelezni magukat.
- 133 A Bizottság úgy véli, hogy a vitatott határozatban előadott, a megtámadott ítélet 17–26. pontjában összefoglalt körülményekből kitűnik, hogy nem került sor semmilyen hátrányos megkülönböztetésre a fellebbezők és a kartellben részt vevő többi fél között, mivel a Bizottság ugyanazokat a kritériumokat alkalmazta valamennyi bírság meghatározásához, az egyetlen eltérés pedig abban a 10%-os visszavágásban nyilvánul meg, amelyet a vitarendezésre hajlandó vállalkozásoknak biztosított.

– A Bíróság álláspontja

- 134 Először is azon érvet illetően, amely szerint a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a bizalomvédelem elvét, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a bizalomvédelem elve az uniós jog egyik alapelve, és a gazdasági szereplők hivatkozhatnak arra azon az alapon, hogy bennük valamely intézmény határozott ígéreteket téve megalapozott várakozásokat keltett (2013. október 24-i Kone és társai kontra Bizottság ítélet, C-510/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:696, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 135 Ezenkívül a Bíróságnak már alkalma nyílt megállapítani, hogy a Bizottság a végleges határozat meghozatalát megelőző eljárási szakaszban nem nyújthat a bírság csökkentésére vagy elengedésére vonatkozóan semmilyen pontos biztosítékot, és e tekintetben az ilyen kartell résztvevői tehát nem táplálhatnak jogos bizalmat (lásd: 2013. október 24-i Kone és társai kontra Bizottság ítélet, C-510/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:696, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 136 Emlékeztetni kell arra is, hogy egyrészt, mint az kitűnik a megtámadott ítélet 73. pontjából, a vitarendezési eljárás a rendes eljáráshoz képest alternatív, attól elkülönülő közigazgatási eljárás, amely bizonyos sajátosságokat mutat, mint többek között a várható bírságok tartományának közlése. Másrészt, mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 104. pontjában hangsúlyozza, amennyiben a vállalkozás nem nyújt be vitarendezési beadványt, a végleges határozat elfogadásához vezető eljárást a vitarendezési eljárást szabályozó rendelkezések helyett a 773/2004 rendelet általános rendelkezései szabályozzák. Harmadrészt, mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 96. pontjában megállapítja, a rendes közigazgatási eljárás keretében, amelyben még meg kell állapítani a felelősséget, a Bizottságot kizárólag a kifogásközlés köti, amely nem állapít meg bírságtartományt, és a Bizottság köteles figyelembe venni az ugyanezen eljárás során tudomására hozott új elemeket.
- 137 A jelen ügyben, mint azt a Törvényszék a megtámadott ítéletnek többek között a 90. és 124. pontjában megállapítja, a fellebbezők kiléptek a vitarendezési eljárásból, és csupán e kilépést követően, a rendes eljárás keretében hivatkoztak olyan elemekre, amelyek a velük szemben kifogásolt jogsértésben való részvételük időtartamának csökkentésére irányulnak.
- 138 Következésképpen, mint azt a főtanácsnok az indítványának 48. pontjában megállapítja, a fellebbezők nem hivatkozhattak semmilyen jogos bizalomra azon becslések fenntartása vonatkozásában, amelyeket a Bizottság a vitarendezési eljárás során azon várható bírságok tartománya formájában közölt velük, amelyeket az eljárás e szakaszában figyelembe vett elemek alapján, vagyis a jogsértésben való részvétel 1978-tól 2004-ig terjedő időszaka vonatkozásában állapított meg.
- 139 Ezenkívül meg kell állapítani, hogy amikor a fellebbezők kiléptek a vitarendezési eljárásból, minden olyan adat rendelkezésükre állt, amelyek alapján előre láthatták, hogy ha az 1993-at megelőző időszak vonatkozásában vitatják a kartellben való részvételüket, az szükségképpen kihat azokra a csökkentésekre, amelyek akár az engedékenységi közlemény keretében, akár pedig a 2006. évi iránymutatás alapján biztosíthatók nekik. E következtetés egyértelműen következik a megtámadott ítélet 90–95. és 122. pontjából. Így a Törvényszékkel szemben nem kifogásolható, hogy figyelmen kívül hagyta volna a bizalomvédelem elvét.
- 140 Másodsor, azon érvet illetően amely szerint a Törvényszék figyelmen kívül hagyta az egyenlő bánásmód elvét, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 256. cikkéből, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontjából következik, hogy a fellebbezésnek pontosan meg kell jelölnie a megtámadott ügyben hozott ítélet vitatott elemeit, valamint azokat a jogi érveket, amelyek kifejezetten alátámasztják e kérelmet, a fellebbezés vagy az érintett jogalap elfogadhatatlanságának terhe mellett (lásd: 2013. május 30-i Quinn Barlo és társai

kontra Bizottság ítélet, C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 47. és 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 141 Így nem felel meg e követelményeknek, és elfogadhatatlannak kell nyilvánítani azt a jogalapot, amelyre vonatkozó érvelés nem kellően pontos és megalapozott ahhoz, hogy a Bíróság elvégezhesse a jogszerűség vizsgálatát (2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 142 Márpedig az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított érv általános kijelentésen alapul, anélkül hogy e tekintetben a fellebbezők bármilyen jogi érveléssel szolgálnának. Következésképpen ezt az érvet elfogadhatatlanként el kell utasítani.
- 143 Az eddigi elemek összességéből következik, hogy a negyedik jogalap első részének első felét, amely azon alapul, hogy a Törvényszék megsértette a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvét, részben elfogadhatatlanként, részben pedig megalapozatlanként el kell utasítani.

A negyedik jogalap második részének első feléről, amely a vitarendezési eljárásból való kilépés hatásának értékelésével összefüggő téves jogalkalmazáson alapul

– A felek érvei

- 144 A fellebbezők lényegében azt állítják, hogy a Törvényszék téves jogalkalmazás alapján állapította meg, hogy a Bizottság tájékoztatta a fellebbezőket a vitarendezési eljárásból való kilépésük hatásáról, ami megerősíti, hogy a fellebbezők nem gyakorolhatták azt a jogukat, hogy a vitarendezés választásának vagy mellőzésének kérdésében „tájékozott döntést” hozzanak, mint azt pedig a vitarendezésről szóló közlemény megköveteli. A fellebbezők szerint ugyanis a Törvényszék a megtámadott ítélet 125. pontjában jogilag tévesen ismertette a 2010. február 24-i meghallgatáson folytatott megbeszélések tartalmát. Így a Bizottság e meghallgatás során tett nyilatkozata szerint azt a tényt, hogy a fellebbezők 1993 előtt nem csatlakoztak a kartellhez, a Bizottság nem a Timab „együtműködése” keretében veszi figyelembe, mint ahogy az a megtámadott ítélet említett pontjában szerepel, hanem az „engedékenység” keretében. Márpedig a fellebbezők szerint, amíg az „együtműködés” fogalma az engedékenységi közlemény által érintett és az általa nem érintett időszakokra is kiterjed, addig az „engedékenység” fogalma a jelen ügyben a kiszabott bírságnak kizárólag a 17%-os csökkentésére vonatkozik. Így a Bizottság a rendes eljárás során soha nem említette az engedékenységi közlemény hatályán túlmutató együtműködés címén biztosított 35%-os bírságcsökkentés törlését.
- 145 A Bizottság úgy véli, hogy ez az érv hatástalan. A Bizottság szerint ez az érv abból ered, hogy a fellebbezők összetévesztik a vitarendezési eljárásból való kilépésüket és az álláspontjuknak a kifogásközlésre adott válaszban történő megváltoztatását. Tekintettel ugyanis a fellebbezők által az említett válaszban kialakított új védekezésre, amely ellentmondásban állt az engedékenységi kérelmük keretében előadott álláspontjaikkal, a Bizottság felhívta a figyelmüket ezen új védekezés lehetséges következményeire.

– A Bíróság álláspontja

- 146 Mint azt a Bizottság is jelzi az ellenkérelmében, a fellebbezők vitarendezési eljárásból való kilépése hatásainak értékelésével kapcsolatos téves jogalkalmazásra alapított kifogás abból ered, hogy a fellebbezők összetévesztik egyrészt a vitarendezési eljárásból való, általuk elhatározott kilépés hatásait, másrészt pedig a jogsértésben való részvételük időtartamát illetően azon álláspont-változtatás lehetséges következményeit, amellyel a fellebbezők a kifogásközlésre adott 2010. február 2-i válaszukban éltek. A megtámadott ítélet 125. pontjában ugyanis a Törvényszék, mint azt a főtanácsnok is megállapította az

indítványának 60. pontjában, csupán arra a figyelmeztetésre hivatkozik, amelyet a rendes eljárás során a Bizottság az említett álláspont-változtatás folytán, nem pedig – ahogyan azt a fellebbezők állítják – a fellebbezőknek a vitarendezési eljárásból való kilépése címén intézett a fellebbezőkhöz.

- 147 Ebből következően meg kell állapítani, hogy e téves előfeltevésen alapuló kifogásnak nem lehet helyt adni. Következésképpen a negyedik jogalap második részének első felét elfogadhatatlanként el kell utasítani.

Az arra alapított ötödik jogalapról, hogy a Törvényszék nem gyakorolta korlátlan felülvizsgálati jogkörét, valamint megsértette az egyenlő bánásmód elvét és a büntetések egyéniesítésének elvét

A felek érvei

- 148 Az ötödik jogalapban a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 137., 140. és 168. pontjában nem gyakorolta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét, továbbá megsértette az egyenlő bánásmód elvét és a büntetések egyéniesítésének elvét.
- 149 E tekintetben a fellebbezők úgy vélik, hogy a Törvényszék nem gyakorolta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét, amikor elismerte, hogy a jogsértés súlyának mérlegelése során ne kelljen figyelembe venni azt, hogy nincsenek arra utaló bizonyítékok, hogy a Timab részt vett volna az értékesítési feltételekkel és a kompenzációs mechanizmusokkal kapcsolatos magatartásokban. Mivel a Törvényszéknek kétségei voltak azzal kapcsolatban, hogy a fellebbezők az 1993-tól 2004-ig terjedő időszakban valóban részt vettek volna e két magatartásban, azokat az *in dubio pro reo* elv alkalmazásával figyelembe kellett volna vennie. Mivel a Törvényszék ezt elmulasztotta megtenni, az ítéletével megsértette az egyenlő bánásmód elvét és a büntetések egyéniesítésének elvét.
- 150 A válaszukban a fellebbezők hozzátesszik, hogy a jogsértés súlyának mérlegelése során a Törvényszék az egyenlő bánásmód elvének és a büntetések egyéniesítése elvének figyelmen kívül hagyásával nem volt hajlandó olyan egyéb elemeket sem figyelembe venni, mint a hasonló termékek által támasztott versenyből eredő árnyomás, a kifogásolt magatartások hiánya, valamint az egyes magatartások időtartama és intenzitása.
- 151 Ezenkívül a Törvényszék azáltal is megsértette ugyanezeket az elveket, hogy nem gyakorolt alapos felülvizsgálatot sem a bírság alapösszegének meghatározása keretében a jogsértés súlya címén alkalmazott mértéket illetően, sem pedig annak kapcsán, hogy a Bizottság a Timab vonatkozásában nem volt hajlandó enyhítő körülményeket figyelembe venni. Így a Törvényszék a vitatott határozat átvételére szorítkozott, anélkül hogy lefolytatta volna a saját mérlegelését.
- 152 A Bizottság szerint az ötödik jogalap elfogadhatatlan, mivel az csupán a Törvényszékhez benyújtott keresetlevél újbóli vizsgálatát kívánja elérni. Mindenesetre a Bizottság szerint e jogalap megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

- 153 Egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel a tényállás megállapítására és mérlegelésére, valamint – főszabály szerint – az általa e tényállás alátámasztása érdekében elfogadott bizonyítékok megvizsgálására. Amennyiben ugyanis e bizonyítékok megszerzése szabályszerűen történt, továbbá az általános jogelveket, valamint a bizonyítási teherre és a bizonyításfelvételre vonatkozó eljárási szabályokat tiszteletben tartották, kizárólag a Törvényszék feladata annak értékelése, hogy a hozzá benyújtott bizonyítékoknak milyen bizonyító erőt kell tulajdonítani. Ez az értékelés tehát ezen elemek elferdítésének esetét kivéve nem minősül olyan jogkérdésnek, amelyet a Bíróság felülvizsgálhatna (lásd: 2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet, C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 25. pont, valamint az ott hivatkozott

ítélkezési gyakorlat; 2016. június 16-i Evonik Degussa és AlzChem kontra Bizottság ítélet, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Egyébiránt az ilyen elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az ügy irataiból, anélkül hogy szükség lenne a tényállás és a bizonyítékok újbóli értékelésére (2016. június 16-i Evonik Degussa és AlzChem kontra Bizottság ítélet, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 154 Másrészt, hangsúlyozni kell, hogy a fellebbezés elfogadhatatlan, amennyiben arra szorítkozik, hogy megismételje a Törvényszék előtt már felhozott jogalapokat és érveket, ideértve azokat is, amelyek az ezen igazságszolgáltatási fórum által kifejezetten elvetett tényeken alapulnak. Az ilyen fellebbezés ugyanis valójában egyszerűen a Törvényszékhez benyújtott keresetlevél újbóli megvizsgálására irányul, ami nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet, C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 155 Ellenben, amennyiben a fellebbező azt vitatja, hogy a Törvényszék miként értelmezi vagy alkalmazza az uniós jogot, akkor az első fokon vizsgált jogi szempontokat a fellebbezési eljárás során újból meg lehet tárgyalni. Ha ugyanis a fellebbező ily módon nem tudná fellebbezését a Törvényszék előtt már felhasznált jogalapokra és érvekre alapítani, akkor az említett eljárás részben értelmét vesztené (2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet, C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 156 Ami az ötödik jogalapot illeti, jóllehet a fellebbezők azt „jogkérdésre vonatkozó jogalaprak” minősítik, vagyis azt állítják, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta az egyenlő bánásmód elvét és a büntetések egyéniesítésének elvét, valamint nem gyakorolta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét, meg kell állapítani, hogy ez az ötödik jogalap végeredményben arra irányul, hogy kétségbe vonja azon tényeknek és bizonyítékoknak a Törvényszék általi értékelését, amelyeket az elsőfokú eljárásban, a második és a harmadik jogalap keretében terjesztettek a Törvényszék elé.
- 157 A fellebbezők ugyanis korántsem hivatkoznak a tények vagy a bizonyítékok elferdítésére, hanem annak kijelentésére szorítkoznak, hogy a Törvényszék a jogsértés súlyának értékelése során tévesen nem vett figyelembe különböző elemeket, különösen azt, hogy a fellebbezők nem vettek részt az értékesítési feltételekkel és a kompenzációs mechanizmusokkal kapcsolatos magatartásokban. Így a fellebbezők az annak bizonyítására irányuló érvek megismétlésére szorítkoznak, hogy a jogsértés súlya címén alacsonyabb mértéket kellett volna alkalmazni, amely érveket pedig már előadták a Törvényszék előtt, és a Törvényszék elutasította azokat. Következésképpen az ötödik jogalap elfogadhatatlan, amennyiben az arra irányul, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta az egyenlő bánásmód elvét és a büntetések egyéniesítésének elvét, valamint nem gyakorolta a korlátlan felülvizsgálati jogkörét.
- 158 Konkrétabban, ami a fellebbezők azon érvét illeti, amely szerint a Törvényszék nem gyakorolt alapos felülvizsgálatot sem a bírság alapösszegének meghatározása keretében a jogsértés súlya címén alkalmazott mérték, sem pedig a Timab versenyszerű magatartásával kapcsolatos enyhítő körülmények figyelembevételének megtagadása tekintetében, elegendő megállapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 149–164. pontjában részletesen ismertette azokat a tényezőket, amelyeket a jogsértés súlyának értékelése érdekében figyelembe vett. Hasonlóképpen, a megtámadott ítélet 165–168. pontjából egyértelműen kitűnik, hogy a Törvényszék alaposan megvizsgálta az enyhítő körülmények kérdését. Ennélfogva ezt az érvet megalapozatlanként el kell utasítani. Kizárólag azon tény, hogy korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva e tekintetben a Törvényszék is helybenhagyta a Bizottság által a vitatott határozatban elvégzett értékelés több elemét, nem kérdőjelezheti meg e megállapítást (lásd: 2013. május 8-i Eni kontra Bizottság ítélet, C-508/11 P, EU:C:2013:289, 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 159 A fentiekre tekintettel az ötödik jogalapot részben elfogadhatatlanként, részben pedig megalapozatlanként el kell utasítani.

Az eljárás észszerűtlen elhúzódása folytán a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésére alapított járulékos kérelmekről

A felek érvei

- 160 A fellebbezők a járulékos kérelmeikben azt állítják, hogy a Törvényszék azáltal, hogy nem hozott észszerű időn belül határozatot, megsértette a tisztességes eljáráshoz való, az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 47. cikkének (2) bekezdésében szabályozott jogot.
- 161 E tekintetben a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék négy év nyolc és fél hónappal az eljárást megindító keresetlevél 2010. október 1-jei benyújtása után hozta meg a megtámadott ítéletet, továbbá hogy a Törvényszék az eljárás szóbeli szakaszát csak 2014. május 14-én nyitotta meg, és tizenegy hónap telt el e szóbeli szakasznak a 2014. július 11-i tárgyalást követő befejezése és az ítélet kihirdetése között.
- 162 Márpedig a fellebbezők szerint az ügy bonyolultsága nem indokolta az eljárás ilyen időtartamát, mivel ők voltak ezen ügy egyedüli felperesei, és nem tanúsítottak perelhúzó magatartást.
- 163 A Bizottság lényegében azt állítja, hogy különösen a 2013. november 26-i Gascogne Sack Deutschland kontra Bizottság ítélet (C-40/12 P, EU:C:2013:768) alapján az a vállalkozás, amely az eljárás állítólag túlzott időtartamára hivatkozik, csak azt helyezheti kilátásba, hogy az EUMSZ 268. cikk és az EUMSZ 340. cikk második bekezdése alapján kártérítési keresetet indít az Unió ellen.
- 164 Mivel a fellebbezők nem terjesztettek elő ilyen kártérítési kérelmet, a Bizottság szerint a járulékos kérelmek mindenekelőtt elfogadhatatlanok.

A Bíróság álláspontja

- 165 Emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben valamely uniós bíróság megsérti a Charta 47. cikkének második bekezdéséből eredő azon kötelezettségét, hogy az előtte folyamatban lévő ügyeket észszerű időn belül tárgyalja, ezt a Törvényszék előtt indított kártérítés iránti eljárás keretében lehet szankcionálni, mivel az ilyen kereset hatékony jogorvoslatot képez. Ezért az észszerű időn belüli határozathozatal Törvényszék általi elmulasztásából eredő kár megtérítése iránti kérelmet nem lehet fellebbezés formájában közvetlenül a Bíróság elé terjeszteni, hanem azt magához a Törvényszékhez kell benyújtani (2014. április 30-i FLSmith kontra Bizottság ítélet, C-238/12 P, EU:C:2014:284, 116. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. január 21-i Galp Energia España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. június 9-i Repsol Lubricantes y Especialidades és társai kontra Bizottság ítélet, C-617/13 P, EU:C:2016:416, 98. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 166 Az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdése értelmében hatáskörrel rendelkező Törvényszék, amelyhez kártérítési keresetet nyújtottak be, köteles az ilyen keresetről a kifogásolt időtartamú eljárás alapjául szolgáló jogvitában eljárótól eltérő összetételű tanácsban határozatot hozni (2016. január 21-i Galp Energia España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. június 9-i Repsol Lubricantes y Especialidades és társai kontra Bizottság ítélet, C-617/13 P, EU:C:2016:416, 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 167 Ezzel együtt, mivel a jelen ügyben nyilvánvaló – anélkül, hogy a feleknek erre vonatkozóan további adatokkal kellene szolgálniuk –, hogy a Törvényszék kellően súlyosan megsértette az ügy észszerű időn belüli elbírálására vonatkozó kötelezettségét, a Bíróság ezt megállapíthatja (2016. január 21-i Galp Energia España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 57. pont, valamint az ott

hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. június 9-i Repsol Lubricantes y Especialidades és társai kontra Bizottság ítélet, C-617/13 P, EU:C:2016:416, 100. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Következésképpen a Bíróság a fellebbezés keretében megállapíthatja a tisztességes eljárásból való, a Charta 47. cikkének második bekezdésében biztosított jognak a Törvényszék előtti eljárás észszerűtlen időtartama folytán történő megsértését.

- 168 Azon kritériumokat illetően, amelyek alapján megállapítható, hogy a Törvényszék tiszteletben tartotta-e az észszerű időn belüli határozathozatal elvét, emlékeztetni kell arra, hogy a határozat meghozatalához szükséges idő észszerű jellegét az egyes ügyek sajátos körülményeinek – például az ügy bonyolultságának és a felek magatartásának – figyelembevételével kell megállapítani (2013. november 26-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítélet, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 85. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 169 A Bíróság e tekintetben kimondta, hogy a releváns szempontok felsorolása nem kimerítő, valamint hogy az említett határidő észszerű jellegének vizsgálata nem követeli meg az ügy körülményeinek mindezen szempontokra tekintettel történő módszeres vizsgálatát, amennyiben az eljárás időtartama legalább egy körülmény alapján indokoltnak tűnik. Így az ügy bonyolultsága vagy a fellebbező perelhúzó magatartása önmagában alkalmas egy első látásra túl hosszúnak tűnő időtartam igazolására (2013. november 26-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítélet, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 170 A jelen ügyben, mivel a felek nem terjesztettek elő további elemeket, a Bíróság megítélése szerint nem nyilvánvaló, hogy a Törvényszék kellően súlyosan megsértette volna az ügy észszerű időn belüli elbírálására vonatkozó kötelezettségét.
- 171 Az eddigiekre tekintettel a járulékos fellebbezési kérelmeket el kell utasítani.
- 172 Mivel a fellebbezők által a fellebbezésük alátámasztására felhozott egyik jogalapnak sem lehet helyt adni, a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

- 173 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről. Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Timab és a CFPR peresztesek lettek, a Bizottság pedig kérte e társaságoknak a költségek viselésére kötelezését, őket kell kötelezni a jelen fellebbezéssel kapcsolatos költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.**
- 2) A Bíróság a Timab Industries-t, valamint a Cie financière et de participations Roullier-t (CFPR) kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások